

Regionerna och civilsamhället

Stöd och samverkan

mucf

Myndigheten för ungdoms-
och civilsamhällesfrågor

© Myndigheten för ungdoms-
och civilsamhällesfrågor (MUCF) 2021

Webb: www.mucf.se

**Regionerna och
civilsamhället**
Stöd och samverkan

Begrepp och förkortningar

Nätverket REVES	European Network of Cities and Regions for the Social Economy (REVES). Nätverket REVES består av medlemmar (städer och regioner) från 18 länder.
Svenska Healthy Cities nätverket	Ett nätverk som består av ca 20 kommuner och regioner som samverkar för att skapa förutsättningar för en god hälsa på lika villkor hos invånarna. Det finns Healthy Cities nätverk runt om i världen och i 30 europeiska länderna.
ANDTS	Alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel.
Civilsamhälle	I denna skrift används civilsamhälle som samlingsbegrepp för till exempel idéburen sektor, civilsamhälle, social ekonomi, tredje sektorn, folkrörelse, föreningar, frivilligorganisationer med mera. Civilsamhällesorganisationer består av en formaliserad och en icke-formaliserad del. Inom den formaliserade delen av civilsamhället finns ett antal olika organisationsformer, där de vanligaste är ideella föreningar, registrerade trossamfund, stiftelser, ekonomiska föreningar, aktiebolag med särskild vinstutdelningsbegränsning samt samfälligheter och samfällighetsföreningar.
Crowd Culture/ Crowdfunding	<i>Crowdfunding</i> är en metod för finansiering av kulturprojekt och projekt inom ideella idéburna sektorn som består av en kombination av privatpersoners donationer och offentliga bidrag.
DHR	Delaktighet Handlingskraft Rörelsefrihet Rättigheter, en ideell förening.
FIA	Funktionsnedsatta I Arbete.
FUL	Funktionssätt Uppsala län.
HBTQ	Ett paraplybegrepp för homosexuella, bisexuella, transpersoner samt andra personer med queera uttryck och identiteter.
HSN	Hälso- och sjukvårdsnämnden.
IOP	Idéburna offentliga partnerskap är en samverkans-modell mellan det offentliga och den idéburna sektorn.

Koden	Europeisk kod för idéburna organisationers medverkan i beslutsprocessen. Koden är - ett verktyg och en slags checklista för att stimulera till organisationers medverkan i offentliga beslutsprocesser. Koden har tagits fram av Europarådet och civilsamhälles-organisationer.
KOM-X	KOM-X vänder sig till barn, ungdomar och vuxna med olika funktionsnedsättningar såsom utvecklingsstörning, kommunikationssvårigheter, rörelsehinder och synskada med mera.
LOU	Lag om offentlig upphandling.
LÖK	Lokal överenskommelse - är en form av samverkan mellan en eller flera kommuner och civilsamhället.
MIK-dagen	En dag om medie- och informationskunnighet.
RF	Riksidrottsförbundet.
RUN	Regional utvecklingsnämnden.
RUS	Regional utvecklingsstrategi.
RÖK	Regional överenskommelse är en form av samverkan mellan region och civilsamhället.
SISU	Idrottsrörelsens studieförbund.
SKR	Sveriges kommuner och regioner.
SRF	Synskadades Riksförbund.
STI	Sexuellt överförbara infektioner.
TSN	Trafik- och samhällsplaneringsnämnden.
WHO	World Health Organization (Världshälsoorganisationen).
ÖK	Överenskommelse. Överenskommelse är en form av samverkansmodell som sker mellan olika aktörer på nationell, regional och lokalnivå.
ÖNH	Öron-, Näsa-, och Halsverksamheten.

” Sveriges regioner medvetet arbetar för att stärka civilsamhällets förutsättningar och villkor. Det sker bland annat genom samråd, dialogsträffar, bidragsgivning, olika överenskommelser och genom idéburna offentliga partnerskap (IOP).

”

Förord

I skriften Regionerna och civilsamhället – stöd och samverkan, beskriver 20 av Sveriges 21 regioner hur de arbetar för att skapa goda förutsättningar och villkor för det regionala civilsamhället.

Skriften vänder sig till dig som vill veta mer om hur regionerna arbetar med stöd till och samverkan med det civila samhällets organisationer och till dig som vill ta del av inspirerande exempel på olika former av samverkan som genomförs i Sveriges regioner.

Det framgår tydligt att Sveriges regioner medvetet arbetar för att stärka civilsamhällets förutsättningar och villkor. Det sker bland annat genom samråd, dialogträffar, bidragsgivning, olika överenskommelser och genom idéburna offentliga partnerskap (IOP). Regionerna har kommit olika långt i samverkan med det civilsamhället och det finns potential att utveckla arbetet. Det finns en vilja till att utbyta erfarenheter och kunskap.

Regionerna har erbjudits att medverka och fått beskriva sin verksamhet som rör det civila samhällets förutsättningar och hur samverkan sker mellan regionerna och civilsamhällets aktörer. Regionerna beskriver i skriften:

- stöd till det civila samhället
- samverkan med det civila samhället och
- de centrala principerna för politiken.

Skriften har tagits fram inom ramen för MUCF:s uppdrag om att vara ett kunskapsstöd till civila samhället om det offentliga regelverket gällande bland annat organisationsformer och bidrag. Det är en del i arbetet med att öka kunskapen om det civila samhället och att främja samverkan mellan offentliga aktörer och det civila samhället.

Skriften har tagits fram av utvecklingsledare Omar Nur på avdelningen för kunskapsstöd. MUCF vill rikta ett stort tack till alla regioner som medverkat i arbetet.

Lena Nyberg, generaldirektör
Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor

Innehåll

1	Sammanfattning	10	■
2	Region Blekinge	15	■
3	Region Dalarna.....	19	■
4	Region Gotland.....	25	■
5	Region Gävleborg.....	29	■
6	Region Halland	33	■
7	Region Jämtland Härjedalen.....	37	■
8	Region Jönköpings län.....	41	■
9	Region Kalmar	45	■
10	Region Kronoberg	49	■
11	Region Norrbotten.....	53	■
12	Region Skåne	57	■
13	Region Stockholm	61	■
14	Region Uppsala.....	67	■
15	Region Värmland.....	73	■
16	Region Västerbotten.....	79	■
17	Region Västernorrland	83	■
18	Region Västmanland.....	89	■
19	Västra Götalandsregionen	93	■
20	Region Örebro län	97	■
21	Region Östergötland	101	■

1 Sammanfattning

Sveriges regioner stärker förutsättningarna för det civila samhället på olika sätt. Det sker exempelvis genom samverkan, samråd, överenskommelser¹, idéburna offentliga partnerskap (IOP²), dialog och ekonomiskt stöd. Civilsamhället har en mycket viktig roll att spela i svensk demokrati och civilsamhället gör varje dag ett viktigt arbete runt om i landet. Den här rapporten har tagits fram för att visa på förutsättningar och villkor för det civila samhällets organisationer att arbeta och verka i Sveriges regioner. Det är också en del av myndighetens uppdrag att vara en del i arbetet för att främja samverkan mellan offentliga aktörer och civilsamhället. Rapporten innehåller flera intressanta insatser och berättar om goda exempel, där regioner berättar hur de samverkar med det civila samhället.

Syftet är att ge en bred beskrivning av olika regionala insatser och berätta om goda exempel, både för att underlätta för det civila samhället att verka och för att ge regioner och övriga aktörer en överblick som förtydligar olika ansvarsområden och samverkansmöjligheter. Arbetet med civilsamhällets bedrivs inom ett flertal olika förvaltningar och inom ramen för ett flertal olika strategier och styrdokument.

Regionerna förhåller sig på olika sätt till de sex grundläggande principerna för politiken för det civila samhället d.v.s. principerna om självständighet och oberoende, dialog, kvalitet, långsiktighet, öppenhet och insyn samt mångfald.

Skriften visar att regionernas samverkan med det civila samhället sker inom flera verksamhetsområden som syftar till att uppnå en hållbar utveckling och en god och jämlik hälsa i befolkningen inom Agenda 2030 och det regionala utvecklingsuppdraget. Några av regionerna har kommit längre än andra regioner vad gäller samverkans- och samarbetsmöjligheter med det civila samhället. Flertalet lyfter själva fram att de anser att det är viktigt att stötta det ideella föreningslivet i länet så att föreningarna kan verka som aktörer i arbetet med att skapa goda förutsättningar för en god hälsa på lika villkor. Det ska samtidigt sägas att denna skrift utgår från regionernas egna berättelser om vad de gör och hur de själva beskriver sitt arbete med stöd och samverkan.

¹ Överenskommelse är en form av samverkansmodell som sker mellan olika aktörer på nationell, regional och lokalnivå. till exempel överenskommelsen mellan regeringen, idéburna organisationer inom det sociala området och Sveriges Kommuner och Regioner (SKR).

² Idéburet offentligt partnerskap (IOP) är en samverkansmodell mellan det offentliga och den idéburna sektorn.

Förekomsten av idéburet offentligt partnerskap (IOP) och överenskommelser

I tabellen nedanför sammanfattas förekomsten av regioners samverkan med civilsamhället genom idéburet offentligt partnerskap och formella överenskommelser. I skriften finns det flera andra samverkansmetoder som inte nämns här.

Region	idéburet offentligt partnerskap (IOP)	Överenskommelse
Region Blekinge	Nej	Nej
Region Dalarna	Nej, Däremot arbetar regionen med att främja uppstarten av idéburet offentligt partnerskap (IOP). Detta görs inom ramen för regionens arbete med såväl integration som socialt företagande.	Nej
Region Gotland	Ja, med Röda Korset Gotland för stöd och boendesamordning till ensamkommande barn och unga på Gotland.	Nej
Region Gävleborg	Ja	Nej
Region Halland	Ja. Mellan Region Halland och den ideella föreningen Aligi. Doula & kulturtolk, Syftet med idéburet offentligt partnerskap (IOP) är att minska överrepresentationen av förlossningsskador och komplikationer hos kvinnor med annat modersmål än svenska.	Ja, Den halländska överenskommelsen HÖK
Region Jämtland Härjedalen	Nej	Nej
Region Jönköpings län	Nej	Nej
Region Kalmar län	Nej	Nej
Region Kronoberg	Nej, Pågår ett utvecklingsarbete med IOP:er i Kronobergs län.	Nej, Det finns ingen övergripande överenskommelse på regional nivå. Långsiktiga överenskommelser med organisationer inom det civila samhället tecknas i enskilda uppdrag, till exempel kopplat till genomförandet av den regionala kulturplanen.
Region Norrbotten	Ja, Röda Korsets behandlingscenter.	Ja, med folkbildningen om sju tematiska områden att utveckla strategisk samverkan kring: Demokrati, Integration, Mångfald, Kultur, Kompetensförsörjning och arbetsmarknad, Folkhälsa samt Energi, klimat och miljö.

Region	IOP	Överenskommelse
Region Skåne	<ul style="list-style-type: none"> • Ja, Region Skåne har femton idéburna offentliga partnerskap (IOP). • IOP Psoriasisförbundet i Skåne • IOP Röda korset - Frivilliga på sjukhus • IOP Skåneveckan för psykisk hälsa • IOP Studieförbundet Vuxenskolas regi-onförbund • IOP Skåneidrotten/Senior Sport School • IOP föreningen SHEDO • IOP Fontänhuset Bryggan Helsingborg • IOP Lunds Fontänhus • IOP RFSL och RFSU • IOP Stiftelsen Båstadsfontänen • IOP Stiftelsen Fontänhuset Malmö • IOP Stadsmissionen Skåne • IOP Svenska Röda korset • IOP Röda korset barnverksamhet • IOP Nätverket Idéburen Sektor Skåne 	Ja. Genom Överenskommelsen Skåne och Region Skånes policy från 2018 för bidrag till ideella organisationer.
Region Stockholm	Nej	Nej
Region Uppsala	Ja, region Uppsala har fyra överenskommelser om idéburet offentligt partnerskap (IOP), med Barnombudet i Uppsala län, Funktionsrätt Uppsala län, RF-SISU Uppland samt Röda Korsets behandlingscenter för krigsskadade och torterade.	Nej
Region Värmland	Ja, En riktlinje är framarbetad och antagen, vilket innebär att fler IOP: er är under framtagande. Region Värmland har tre idéburna offentliga partnerskap (IOP). <ul style="list-style-type: none"> • EBL- skolan, gällande kursverksamhet för psykiatrins patienter inom område Öppenvård • Frykcenter, gällande rehabiliteringsverksamhet dygnet runt • Fritidsbanken, gällande utlåning av sport- och friluftskartiklar för jämlik hälsa i Värmland 	Ja, Överenskommelsen är signerad av 54 regionala organisationer inkl. Länsstyrelsen, avdelningen för social hållbarhet.

Region	IOP	Överenskommelse
Region Västerbotten	Ja, regionen har en överenskommelse om idéburet offentligt partnerskap (IOP) med Svenska Röda korset om specialiserad vård och behandling av krigs- och tortyrskadade flyktingar och asylsökande/papperslösa personer över 16 år.	Ja, skriftliga överenskommelser finns, bland annat utifrån europeiska koden för idéburna organisationers medverkan i beslutsprocesser.
Region Västernorrland	Nej	Ja, mellan regionen, organisationer inom social ekonomi och idéburna organisationer.
Region Västmanland	Nej	Nej, regionen har uppdrag utifrån Regionplanen och den Regionala kulturplanen att slutföra arbetet med en regional överenskommelse (RÖK) mellan det offentliga och civilsamhället i Västmanland.
Region Örebro län	Nej	Ja, överenskommelsen är kopplad till föreningsbidraget.
Region Östergötland	Ja, regionen har tre idéburna offentliga partnerskap (IOP). Det första tecknades 2017 med Linköpings Stadsmission om Stadsmissionshälsan, 2020 med Novahuset, en ideell förening som arbetar mot sexuella övergrepp. Det tredje tecknades med föreningen Funktionsrätt och ger stöd till brukare som besöker universitetssjukhuset i Linköping.	Ja. Ca 41 regionala organisationer anslutna till den regionala överenskommelsen i Östergötland.
Västra Götalandsregionen	Ja, Röda korset, Bräcke diakoni, Ågrenska stiftelsen, LaSSes Brukarstöd, Göteborgs parasporthörsförbund, Mobilitetscentrum, Kulturtolkar/Doulor	Ja, hälso- och sjukvård, regional utveckling samt inköp och upphandling.

Region Blekinge

2 Region Blekinge

Region Blekinge har i uppdrag att främja en hållbar utveckling i hela Blekinge. Regionens ansvarsområden är hälso- och sjukvård, folkhälsa, regional tillväxt, infrastruktur, kollektivtrafik, kultur och bildning.

Regionen jobbar aktivt för att kulturen i Blekinge ska vara en dynamisk, utmanande och obunden kraft med yttrandefriheten som grund där alla har möjlighet att delta i kulturlivet. Blekinge har ett kulturliv och en tradition som vilar på ideella krafter och föreningar som både arrangörer och utövare. Några exempel på arrangörer är riksteaterföreningar som arrangerar professionella teater- och dansföreställningar samt musikföreningar som arrangerar musikprogram eller festivalarrangörer. En del föreningar har verksamhet både som arrangör och som utövare, det kan till exempel vara hemslöjdsföreningen eller hembygdsföreningen.

I den regionala infrastrukturen ingår också distriktsorganisationerna Blekinge hembygdsförbund, Blekinge Bygdegårdsdistrikt och Sveriges Konstföreningar Blekinge. En ytterligare betydande aktör med flera regionala kulturella uppdrag är Blekinge läns Bildningsförbund som driver utveckling och är en resurs för de tio studieförbunden som i sin tur genomför många kulturella aktiviteter.

Stöd till det civila samhället

Region Blekinge verkar för att ha en god dialog och samverkan med civilsamhället. Regionen anser att det är viktigt att stötta det ideella föreningslivet i länet så att föreningarna kan verka som aktör i arbetet med att skapa goda förutsättningar för en god hälsa på lika villkor. Föreningarnas arbete ska ske i linje med regionens verksamhet och verka för en gynnsam utveckling av folkhälsan i länet.

Länsövergripande ideella föreningar kan årligen ansöka om bidrag från regionen. Föreningar som kan söka bidrag är pensionärsorganisationer, funktionshinderorganisationer/patientföreningar och andra föreningar inom folkhälsa exempelvis nykterhetsrörelsen med flera.

Regionala kulturverksamheter som har regionala uppdrag från Region Blekinge får verksamhetsbidrag och kan även söka utvecklingsmedel. Region Blekinge fördelar även stöd till studieförbund, Blekinge Läns Bildningsförbund och Riksidrottsförbundet RF/SISU Blekinge. Produktions- och aktivitetsstöd kan sökas av alla föreningar och organisationer som avser genomföra ett produktion-, eller kulturarrangemang i Blekinge. Ungdomsorganisationer och politiska ungdomsförbund kan även söka medel från Region Blekinge.

Samverkan med det civila samhället

I Region Blekinge finns möjligheten att stimulera samverkan mellan region, kommun och civilsamhället genom sociala investeringsmedel. Målet för arbetet med sociala investeringar i Region Blekinge är bland annat att fördjupa samverkan på ett systematiskt sätt för att på så sätt utveckla innovativa arbetsätt.

Region Blekinge har tre råd för samverkan med civilsamhället. Dessa är; funktionsstödsrådet, pensionärsrådet och ungdomsrådet.

- **Funktionsstödsrådet** är ett samarbetsorgan mellan brukarorganisationerna i Blekinge och Region Blekinge. Det innebär överläggningar och information mellan brukarorganisationerna och Region Blekinge. Brukarorganisationerna kan då förmedla sin sakkunskap till Region Blekinge som får en föreställning om funktionsnedsättningar och olika gruppers behov. Funktionsstödsrådet sammanträder fyra gånger om året.
- **Pensionärsrådet** är ett forum för överläggningar, samråd och ömsesidig information mellan företrädare för pensionärsorganisationerna och Region Blekinge. Region Blekinge ska informera rådet om planer och förändringar av samhällsinsatsernas utformning och organisation som berör pensionärerna. Pensionärsrådet sammanträder fyra gånger om året.
- **Ungdomsrådet** är ett intresseorgan som arbetar för att ge unga delaktighet och ökat inflytande i framtidens hälso- och sjukvård. Fokus är frågor som ungdomar anser vara viktiga. Beroende på vilken fråga som är aktuell bjuder rådet in ungdomar till dialogmöten. Ungdomsrådet träffas fyra till fem gånger per år.

Samverkan med olika organisationer och föreningar sker också kring satsningar och tillfälliga projekt där representanter från civilsamhället bjuds in för att delge sina synpunkter och erfarenheter.

Region Blekinge har årliga avstämningar med föreningar som har regionala verksamhetsavtal samt med studieförbund, Blekinge Läns Bildningsförbund och RF/SISU Blekinge. Framtagandet av ny regional kulturplan görs i dialog med bland annat civilsamhället såsom även uppföljning av densamma.

De centrala principerna för politiken

För att Blekinge ska kunna vara ett inkluderande samhälle präglad av öppenhet och deltagande, vill de att kulturen ska vara en viktig del av samhällsutvecklingen. För att göra detta möjligt försöker Region Blekinge särskilt beakta hur kulturen når och angår särskilda målgrupper.

I Blekinges regionala kulturplan 2018–2020 poängteras särskilt betydelsen av armlängds avstånd för att upprätthålla självständighet och oberoende samt arbetet för mångfald, samråd och samverkan, kvalitet och långsiktighet. Läs mer i Blekinge regionala kulturplan 2018–2020.

Mer information

<http://www.regionblekinge.se>

Region Dalarna

3 Region Dalarna

Region Dalarna ansvarar för hälso- och sjukvård, tandvård, kollektivtrafik, hjälpmedel och folkhögskolor. Regionen arbetar också med folkbildning, forskning, folkhälsa och kultur.

Regionens vision är att främja en god hälsa genom trygghet, kvalitet och hållbar utveckling för invånarna i Dalarna. Regionen strävar efter att Dalarna ska vara en plats som människor söker sig till, trivs i och stannar kvar i. Regionen arbetar för mångfald och tolerans och vara en plats där alla människors egenskaper och kompetenser tas tillvara. Integration och jämställdhet bidrar till att förbättra Dalarnas förutsättningar för entreprenörskap och innovationskraft. Regionen vill att unga ser Dalarna som en attraktiv region där alla blir sedda och har möjlighet att påverka samt skaffa sig utbildning, arbete och familj.

Från och med januari 2019 arbetar Region Dalarna också med utvecklingsfrågor inom infrastruktur, näringsliv, arbetsmarknad och miljö.

Stöd till det civila samhället

Region Dalarna har en tradition och historia av organisationsliv och en mångsidig folkrörelse. Den ideella sektorn har stor betydelse för invånarnas folkhälsa och livskvalitet. Att människor kan förenas och arbeta i frivilliga organisationer för sina värden eller intressen är en betydelsefull faktor för ett vitalt och attraktivt Dalarna. Ett engagerat föreningsliv stimulerar tillväxt inte minst inom tjänstesektorn och besöksnäringen. Dalarna bedömer att deras attraktivitet för såväl boende som turism ökar. Invånarnas engagemang i lokalsamhället spelar stor roll både för en väl fungerande demokrati och för att sociala normer skapas och efterlevs.

Kulturföreningar, studieförbund och ideella organisationer kan söka stöd till utvecklingsprojekt hos Region Dalarna. Kultur- och bildningsnämnden beslutar om vilka som får stöd. Utvecklingsprojekt innebär att pröva något nytt utöver ordinarie verksamhet. Region Dalarna bedömer projekt utifrån betydelse för länet och om de uppfyller något av följande:

- stärker barns och ungas delaktighet
- bidrar till ett jämställt och demokratiskt samhälle; alla ska ha lika rättigheter och möjligheter att ta del av kultur oavsett kön, etnisk och social tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller uttryck, ålder eller funktionsnedsättning
- utvecklar kulturen i länet och stärker dans, teater, musik, bildkonst, film, litteratur etcetera
- utvecklar folkbildningen i länet
- utvecklar fysiska eller digitala mötesplatser för kultur och folkbildning
- bidrar till samverkan mellan folkbildning, föreningsliv, yrkesverksamma konst/kulturskapare, kommuner
- bidrar till integration
- utvecklar och förnyar kulturarvet.

Stöd till politiska ungdomsförbund

Att främja demokrati och stimulera ungdomar till politiskt engagemang är viktigt. Därför kan politiska ungdomsförbund i Dalarna söka stöd för sin verksamhet hos regionen.

Region Dalarnas ambition är att stimulera till mångfald av självständiga och demokratiskt uppbyggda politiska ungdomsorganisationer som har ett jämlikt synsätt i enlighet med regionens likabehandlingsplan. Stödet skapar delaktighet och inflytande i samhället och främjar folkhälsan.

Stödet är uppdelat i grundanslag och mandatanslag. Grundanslaget är på 20 000 kronor och lika för alla ungdomsförbund. Mandatanslaget utgår istället ifrån antal personer från partiet som blivit invalda i Regionfullmäktige. För att få bidrag ska ditt förbunds moderparti vara representerat i Sveriges riksdag och/eller i Regionfullmäktige Dalarna. Förbundet måste också:

- bedriva verksamheten och ha huvuddelen av medlemmarna i länet
- vara separerad från vuxenorganisationen
- ge ungdomar ett reellt och formellt inflytande
- vara demokratiskt uppbyggd.

Stöd till studieförbund

Studieförbund i Dalarna kan söka bidrag av regionen för verksamhet som bedrivs på distriktsnivå.

Stödet till studieförbunden syftar till att ge invånarna möjlighet att delta i folkbildningsverksamhet som stärker förmågan att påverka sin livssituation, skapar samhällsengagemang och delaktighet i kulturlivet. Studieförbunden erbjuder verksamheter där människor möts, lär och utvecklas.

Kunskap, kultur och upplevelser är drivkrafter för ett kreativt och demokratiskt samhälle. Mötesplatser skapar nätverk som stärker trygghet och identitet och ett utbud av bildnings- och kulturaktiviteter ökar en ords attraktivitet. Detta skapar förutsättningar för ett hälsofrämjande samhälle, vilket är viktiga delar i regionens uppdrag att skapa ett hälsosammare Dalarna.

Samverkan med det civila samhället

Kultur och Bildning

Den största och kanske viktigaste samverkan mellan Region Dalarna och civilsamhällesorganisationer sker inom området kultur och bildning. Genom särskilda dialoger har civilsamhällets aktörer varit med och bidragit till framtagandet av regionens kultur- och bildningsplan. Genom planen som gäller 2019–2020 fastställs civilsamhällets viktiga roll som en obunden kraft som bär mycket av innehållet inom kultur- och folkbildning. Region Dalarna har därför skapat en struktur för att främja utvecklingen av ideologiska, demokratiska, sociala och opinionsbildande krafter i länet.

Föreningar, ideella idéburna folkrörelser inklusive funktionshindersonsorganisationer och studieförbund kan hos regionen ansöka om verksamhetsbidrag och projekt- och utvecklingsmedel till verksamhet som bedrivs på distriktsnivå. Den politiskt tillsatta Folkrörelseberedningen är Region Dalarnas kontaktlänk till länets folkbildnings- och folkrörelseorganisationer. Region Dalarna verkar för en jämställd fördelning av bidrag och projektstöd.

Länskultur och folkbildning främjar ofta genom strategier, konsulenter och det civila samhället genom att:

- bistå med expertis så väl inom föreningsutveckling som specifika sakområden
- arrangera mötesplatser och stimulera nätverkande
- sprida goda exempel och ny kunskap
- generera ny kunskap
- arrangera dialoger där offentliga aktörer och civilsamhälle möts för att diskutera samhällsutmaningar
- bistå med lokaler och utrustning samt
- stimulera civilsamhällets företagande inom kulturella och kreativa näringar.

Integration/inkludering

Inom ramen för integration- och inkluderingsarbetet finns det en etablerad samverkan med de fyra största organisationerna i länet, Rädda Barnen, Röda Korset, Idrottsförbundet och Svenska kyrkan. Dock är den inte formaliserad genom avtal eller överenskommelser. Däremot sker den inom ramen för den regionala överenskommelsen för etableringen av nyanlända, ”Vägen in”. Regionen har en tydlig och stark vilja att samverka med civilsamhällets organisationer och kontakten bedöms vara välfungerande. Samverkan sker dels i särskilda

samrådsgrupp och som part i den gemensamma regionala samverkan inom integrationsområdet tillsammans med kommuner och myndigheter, ungefär tre gånger per år.

Ungdomsarbete

Från ungdomsstrategiskt håll samverkar regionen främst med Rädda Barnen. Det genomförs två avstämningsmöten per år för att se vilken samverkan som är aktuell under paraplyet Dalarna, ”Sveriges bästa ungdomsregion”. Arbetet kretsar kring barnrätts- och ungdomsperspektivet, och de insatser och samverkansform som båda parter gör och deltar i.

Regionen har inga egna pågående idéburet offentligt partnerskap (IOP). Däremot arbetar regionen med att främja uppstarten av idéburet offentligt partnerskap (IOP). Detta görs inom ramen för regionens arbete med såväl integration som socialt företagande.

De centrala principerna för politiken

Regionen arbetar med principerna för den nationella politiken. Utan att aktivt och medvetet arbeta utifrån principerna så går det att fastställa att regionens arbete bygger främst på principerna oberoende, dialog, långsiktighet och mångfald. Arbetet med civilsamhället bedrivs inom ett flertal olika förvaltningar och inom ramen för ett flertal olika strategier och styrdokument.

Oberoende är det främsta pelaren för arbetet gentemot civilsamhället inom ramen för kultur och bildning samt integration. Civilsamhället är i de sammanhangen den obundna kraften som genom sitt oberoende skapar fler värden än vad det politiska förmår att få fram och därmed en oumbärlig del av både kultur och integrationsarbetet i länet.

Dialog är det verktyg genom vilken regionen kommunicerar och skapar tillsammans med civilsamhället. Det sker i olika former och forum och med olika inriktningar men alltid utifrån en öppenhet och med hänsyn till varandras förutsättningar, kapacitet och uppdrag.

Långsiktigheten finns främst inom ramen för regionens arbete med kultur och bildning och framförallt genom den stödstrukturen som beskrivs tidigare. Mångfalden av organisationer kan sägas vara ett resultat av att det är olika förvaltningar och utifrån olika strategier som arbetet bedrivs. Detta bör dock följas upp för att kunna säkerställas.

Mer information
<https://www.regiondalarna.se>

Region Gotland

4 Region Gotland

Region Gotland har en särställning i Sverige i och med att regionen såväl ansvarar för kommunala som för regionala uppgifter på Gotland. Den högsta beslutande församlingen i Region Gotland är regionfullmäktige. Regionfullmäktige har under sig ett antal politiska nämnder, däribland regionstyrelsen, med tillhörande förvaltningar. Regionstyrelseförvaltningen har bland annat ansvaret för kultur- och fritidsverksamhet som omfattar kulturplanen enligt kultur-samverkansmodellen, det övergripande fritidspolitiska programmet, folk- och länsbibliotek, idrottsanläggningar och stöd till kultur- och fritidsföreningar.

” Kulturenheten
har initierat och
sammankallar ett antal
referensgrupper och
nätverk för bland annat
kulturarrangörer,
musik- och teater-
området.

”

Stöd till det civila samhället

Kultur- och fritidsavdelningen hjälper föreningar och organisationer på många olika sätt. Enskilda grupper av kulturutövare kan också söka projektstöd i förekommande fall. Det kan bland annat handla om subventionerade hyror för kommunala lokaler, rådgivning och kontant stöd.

Samverkan med det civila samhället

Kulturenheten har initierat och sammankallar ett antal referensgrupper och nätverk för bland annat kulturarrangörer, musik- och teaterområdet. Region Gotland inbjuder även till särskilda tematiska informationsmöten. I samband med författande av Kulturplan genomfördes ett stort antal dialogmöten för olika konst- och politikområden. Region Gotland har informationsplattformar på Facebook och Instagram.

Tillsammans med organisationer som företräder personer med funktionsnedsättning har regionen bildat ett tillgänglighetsråd. Rådet är ett organ för samråd och ömsesidig information mellan regionen och organisationer kring frågor som berör funktionsnedsättning och förhållanden i samhället.

På motsvarande sätt har regionen även inrättat ett pensionärsråd som ett forum för dialog och ömsesidig information mellan rikstäckande pensionärsorganisationer och regionen.

Regionen prövar ibland nya former för innovativ och förstärkt samverkan. Nyligen bildade regionen till exempel tillsammans med ett antal organisationer föreningen MindShift Gotland i syfte att tillsammans verka för en ökad psykisk hälsa i samhället. I förekommande fall har regionen även ingått särskilda avtal för att genom samverkan med en organisation kunna bidra till en önskad samhällsutveckling. Regionen har också ett idéburet offentligt partnerskap (IOP) tillsammans med Röda Korset som rör ensamkommande barn.

De centrala principerna för politiken

Regionen beskriver att det ingår i ordinarie verksamhetsutveckling att förfina relationen till civilsamhället och på olika sätt stötta organisationer till att vara starka och självständiga samhällsaktörer.

Mer information

<https://www.gotland.se>

Region Gävleborg

5 Region Gävleborg

Region Gävleborg är en politiskt styrd organisation. Bland ansvarsområdena finns hälso- och sjukvård, infrastruktur och kollektivtrafik, kompetens- och utbildningsfrågor, näringslivsutveckling, infrastruktur och samhällsplanering, internationella frågor och uppdrag att stärka, främja och utveckla kultur, miljö och folkhälsa. Inom många av dess ansvarsområden arbetar Region Gävleborg med stöd till och samverkan med civilsamhället.

Stöd till det civila samhället

Region Gävleborg erbjuder följande stöd och bidrag till civilsamhället:

Hållbarhet

- verksamhetsbidrag för ideella idéburna organisationer inom området folkhälsa
- regionala sociala investeringsmedel
- idéburna offentligt partnerskap, IOP
- stödja, främja och utveckla samverkan med civilsamhället
- ekonomisk stöd för miljöåtgärder.

Hälso- och sjukvård

- aktivitetsbidrag till brukar/intresse länsföreningar
- organisationsbidrag till brukar/intresse länsföreningar.

Kultur- och kompetens

- verksamhets-/organisationsbidrag till regionala distriktsorganisationer inom föreningslivet, politiska ungdomsförbund, unga företagsamhetsorganisationer och studieförbund
- projekt- och arrangemangsstöd till kulturprojekt och kulturarrangemang
- talangutvecklingsstöd och toppstöd till kort- och dokumentärfilm
- utvecklingsbidrag till kulturverksamhet
- ersättning till rörelsedrivna folkhögskolor för deltagare från Gävleborg
- regionala sociala investeringsmedel
- Gävleborgsfonden inom Crowd Culture – en allmän insamlingsverksamhet.

Kultur- och kompetens har förutom att fördela bidrag, även i uppdrag att stödja, främja och utveckla kulturverksamhet i länet genom rådgivning, mötesplatser, inspiration etcetera. Civilsamhällets aktörer är en viktig mottagare och samarbetspartner i detta.

Regional utveckling

- Ansvarar för regionala tillväxtmedel, det statliga anslaget 1:1. Dessa medel kan användas till projekt som bidrar till att uppnå målet för den regionala tillväxtpolitiken. Den regionala utvecklingsstrategin är styrande för prioriteringar. Sökande kan vara föreningar eller organisationer.

Samverkan med det civila samhället

Region Gävleborg har bland annat följande samråd med civilsamhället:

Hållbarhet

- Regional mötesplats för social hållbarhet – ett regionalt forum för kunskaps- och erfarenhetsutbyte inom sociala hållbarhetsfrågor.
- Dialoger i samband med framtagandet av gemensamma planer/utredningar för olika samverkansområden, exempelvis; ”Regional handlingsplan för suicidprevention i Gävleborgs län”, ”Jämlikhetsutredningen” med flera.
- Miljöforum anordnar några gånger per år riktade workshops för civilsamhället. Ambitionen är att involvera civilsamhället i det löpande arbetet inom Miljöforum.

Hälso- och sjukvård

- Hälso- och sjukvården har ett barn- och ungdomsråd. Medlemmarna i rådet är viktiga ögonöppnare när det gäller att förbättra bemötandet, omhändertagandet och vården av barn och ungdomar i länet.
- Samverkansgruppen för frågor om funktionsnedsättning är en organisation för överläggningar, samråd, ömsesidig information och kunskapsöverföring mellan företrädare för brukar- och intresseorganisationerna och regionen.
- Länets Funktionsrättsråd är en organisation för överläggningar, samråd och ömsesidig information på länsplanet mellan företrädare för brukar- och intresseorganisationerna och regionen. I länets handikappråd diskuteras frågor av övergripande karaktär.
- Brukarråd psykiatri är en organisation där brukar- och intresseorganisationerna utgör ett stöd inför verksamhetsförändringar och medverkar i konsekvensbeskrivningar inför strategiska beslut.
- Brukarråd hörsel är en mötesform för företrädare för brukar/intresseorganisationerna inom hörselskadades och dövas länsorganisationer och regionens ansvariga för Öron-, Näsa-, och Halsverksamheten (ÖNH), Tolcentralen.

- Brukarråd syn är en mötesform för företrädare för brukar/intresseorganisationerna inom Synskadades riksförbund, Unga synskadade Region Mitt och Region Gävleborgs ansvariga för verksamhetsområde ögon, Syncentralen, KOM-X.

Kultur- och kompetens

- Kulturting Gävleborg – en årlig mötesplats kring gemensamt tema för hela kulturlivet.
- Dialoger i samband med framtagandet av den regionala kulturplanen.
- Samråd kring Sveriges nationella minoriteters kultur och minoritetsspråk med representanter för Sveriges nationella minoriteter.
- Finskt förvaltningsområde - kultur.
- Studieförbunden/nystartat länsbildningsförbund.
- Konstområdesspecifika mötesplatser som Forum Konst, Forum Musik, Dans Dialog etcetera.
- Kulturområdesspecifika mötesplatser som Världsarvsdagen, Medie- och Informations Kunnighet (MIK-dagen) etcetera.

De centrala principerna för politiken

Samtliga bidrag har anvisningar och liknande som lyfter de sex principerna om självständighet och oberoende, dialog, kvalitet, långsiktighet, öppenhet och insyn, samt mångfald. Dessa begrepp finns direkt eller indirekt i de styrdokument för regionens verksamhet som både ligger till grund för bedömning av bidragsansökningar och som den ideella idéburna sektorn behöver förhålla sig till i planerandet av sin verksamhet för att kunna göra sig berättigad till bidrag från regionen.

Mer information

www.regiongavleborg.se

Region Halland

6 Region Halland

Region Halland har i uppdrag att samordna och leda arbetet med att skapa hållbar utveckling och tillväxt i Halland. Arbetet görs i samverkan med olika aktörer. Exempelvis de sex halländska kommunerna, näringslivet, Högskolan i Halmstad och den idéburna sektorn (inklusive föreningar, sociala företag och trossamfund).

Målsättningarna med arbetet beskrivs i fyra dokument. Den regionala utvecklingsstrategin beskriver vilka målsättningar som bestämts för en 15 års period. Utvecklingsstrategin konkretiseras i tre genomförandestrategier: Hälso- och sjukvårdsstrategin, Tillväxtstrategin och Kulturstrategin. De beskriver det arbetet som ska göras under fyraårsperioder.

Stöd till det civila samhället

Region Halland har sökbara stöd och tecknar i vissa fall långsiktiga överenskommelser med aktörer inom idéburna organisationer för att bidra till att de mål som regionen vill uppnå.

Det finns ett sökbart stöd för organisationer som arbetar på distriktsnivå i Halland. Stöd till distriktsorganisationer ges till barn- och ungdomsorganisationer³, funktionshinderorganisationer, pensionärsorganisationer, idrottsrörelsen, studieförbund och nykterhetsorganisationer utifrån ett särskilt regelverk som berättar vad som kan beviljas stöd. Information om kriterierna för stöd till distriktsorganisationer finns på regionens webbplats.

Verksamhetsstöd inom kulturområdet fördelas utifrån överenskommelser som tecknas med kulturinstitutioner, kommuner och vissa kulturorganisationer.

Det finns även sökbara regionala stöd för konstnärer, kulturskapare, kulturorganisationer och kulturarrangörer. Information om de sökbara stöden finns på webbplatsen.

³Distriktsorganisationer som mottog stöd utifrån detta syfte 2019 var: Aktiv Ungdom Halland, Centerpartiets Ungdomsförbund i Halland, Equmenia Väst, Förbundet Skog och Ungdom Västra Götaland, Friluftsförbundet, Föreningen Norden Hallands distrikt, Grön Ungdom Halland, Göteborgs scoutdistrikt, Hallands Elevkårer, Hallands Länsförbund av 4H, Hallands Schackförbund, Hallands Scoutdistrikt, Hallands Socialdemokratiska Ungdomsdistrikt, IOGT-NTOs Junisdistrikt Halland, Kristdemokratiska Ungdomsförbundet Halland, Liberala ungdomsförbundet Halland, Moderata Ungdomsförbundet i Halland, PUN i Halland, Riksförbundet Unga Musikanter Halland, Serbiska Distriktsorganisationen, Svenska Kyrkans Unga i Göteborgs stift, Sverok Väst, Unga med Synnedsättning Väst, Ungsvenskarna SD Halland.

Civilrättsliga organisationer kan även söka projektmedel om de är intresserade av att driva projekt som harmonierar med regionens mål. Stöd går att få i form av finansiering, bollplank eller hjälp med kontakter. Projekten kan gärna testa eller utveckla nya metoder eller arbetssätt. Mer information och kriterier finns på regionens hemsida. Det finns också sökbara projektbidrag och lägerbidrag för funktionshinderorganisationer.

Samverkan med civilsamhället

Region Halland samverkar med civilsamhället på många olika sätt. Det sker bland annat genom ”Bästa samverkansplatsen⁴” som drivs utifrån ett fyraårigt uppdrag med finansiering från regionen. Syftet är att främja samverkan mellan offentlig och idéburen sektor. Den Halländska Överenskommelsen, är det dokument som visar vad som ska göras och på vilket sätt samverkan ska ske. Överenskommelsen arbetades fram av representanter från idéburen sektor tillsammans med tjänstepersoner och politiker från Region Halland. Bästa samverkansplatsen har en arbetsgrupp som ansvarar för att överenskommelsen förverkligas.

Samverkan med funktionshinderorganisationerna sker också genom det regionala funktionshinderrådet som är ett ömsesidigt råd mellan representanter för 44 funktionshinderorganisationer i Halland, Region Halland samt regionens lokala nämnder och övriga länsövergripande myndigheter. Rådet samverkar också med de kommunala funktionshinderråden. Regionala funktionshinderrådet är organisatoriskt knutet till regionstyrelsen och är ett remissorgan.

Samverkan med pensionsorganisationerna sker genom det regionala Pensionsrådet.

Mer information

<https://www.regionhalland.se>

⁴Sedan 2018 har Hallands bildningsförbund uppdraget att samordna arbetet med Bästa samverkansplatsen. Verksamheten går ut på att främja samverkan mellan offentlig och idéburen sektor och strategiskt arbeta för bättre relationer och villkor för idéburna organisationer.

**Region
Jämtland
Härjedalen**

7 Region Jämtland Härjedalen

Region Jämtland Härjedalen arbetar för utveckling och tillväxt i länet och för att erbjuda alla boende och besökare en hälso- och sjukvård av hög kvalitet.

Regional Utveckling inom Region Jämtland Härjedalen arbetar med att samordna och effektivisera det regionala tillväxtarbetet. Uppgiften är att ta tillvara länets möjligheter och främja utveckling inom en rad viktiga områden – näringsliv, utbildning och kompetensutveckling, kultur, infrastruktur samt frågor som rör social välfärd och en hållbar samt attraktiv livsmiljö.

Stöd till det civila samhället

Regionen fördelar regionala anslag till studieförbund, idrottsförbund, ungdomsorganisationer och andra intresseorganisationer. Dessutom fördelar regionen regionala och statliga bidrag till kulturverksamheter inom Kultursamverkansmodellen (som kan vara stiftelser, föreningar eller offentliga verksamheter) samt bidrag till verksamheter enligt särskilda överenskommelser. Genom regionens samordnare för psykisk hälsa så fördelas även statsbidrag till brukarorganisationer.

Regionen kan stödja tidsbegränsade projekt genom kulturbidrag för kulturprojekt, arrangemang och produktion. Syftet med Kulturbidrag är att bidra till att uppnå ambitionerna med den regionala kulturplanen. Område Kultur hanterar merparten av regionens stöd till det civila samhället. Det mesta handlar om ekonomiska bidrag men stöden kan även innebära samråd, information och i vissa fall utbildningar.

” *Den europeiska koden för samverkan med civilsamhället är ett bärande verktyg för vår samverkan.*

”

Samverkan med det civila samhället

Regionen har formaliserad samverkan med civilsamhällets organisationer, främst inom ramen för Kultursamverkansmodellen. Den europeiska koden för samverkan med civilsamhället är ett bärande verktyg för regionens samverkan. Även Samverkanstrappan är en modell som används för att beskriva olika typer av samverkansformer.

Gemensamma dialogforum genomförs i samarbete med exempelvis Ax Kulturorganisationer i Samverkan och Ideell Kulturallians. Årliga dialoger sker med bland annat studieförbunden och idrottsförbundet. Dialogerna handlar ofta om information från båda parter samt gemensamma erfarenhetsutbyten. I regionens revidering av den regionala utvecklingsstrategin genomfördes flertalet workshops och samråd med både föreningar och allmänhet där resultatet visade på behovet av att träffa varandra, att få samtala och möjlighet att uttrycka sig samt att återkoppling av alla dialogsamtal är viktigt.

Operativ samverkan kan ibland ske genom gemensamma projekt med exempelvis studieförbund eller samarbeten med lokala aktörer för att exempelvis nå vissa grupper, såsom barn och unga. Dessutom finns samverkan mellan regionen och Röda Korset om frivilliginsatser på sjukhuset för att göra sjukhusbesöken lättare för patienter och besökare.

De centrala principerna för politiken

Principerna för samverkan med det civila samhället finns med i regionens arbete när det gäller stöd, bidrag och samverkan. Det handlar exempelvis om vikten av en mångfald i organisationslivet, hur regionen bjuder in varandra till dialog, att organisationerna är självständiga och att deras röstbärrroll är viktig och att årliga anslag säkrar någon form av långsiktighet. Civilsamhällets verksamhet bedöms som väsentlig och nödvändig för en levande demokrati samt för personlig och samhällelig utveckling.

Mer information

Information om regionens bidrag:
<https://regionjh.se>

**Region
Jönköpings
län**

8 Region Jönköpings län

Region Jönköpings läns mål och vision ligger till grund för hur verksamheten styrs och utvecklas. Länet vill ha bra kommunikationer och ett rikt kulturliv och ge förutsättningar för god hälsa och ett bra liv. Mål och värderingar sammanställs i strategier och planer som till exempel; RUS (Regional utvecklingsstrategi), Hållbarhetsprogram och Folkhälsostراتيجية.

Det finns en samverkan med länets 13 kommuner som tillsammans har organiserat kommunal utveckling. I ledningssystemet för samverkan mellan kommunerna och Region Jönköpings län behandlas gemensamma utmaningar och behov.

Stöd till det civila samhället

Bidragsgivning hanteras av verksamheterna Regional utveckling och Folkhälsa och sjukvård. Årligen har föreningar inom följande områden möjlighet att söka bidrag; folkhälsa (idrott, nykterhet och funktionshinder), studiedistrikt, ungdomsorganisationer och pensionärsorganisationer.

Utöver den årliga bidragsgivningen finns olika möjligheter att söka finansiering inom kulturområdet. Vilka bidrag som kan sökas och förutsättningar för att söka dem finns beskrivet på regionens hemsida.

Samverkan med det civila samhället

Regionen samråder med civilsamhället på olika sätt. Inom folkhälsa och sjukvård finns flera forum. Exempel är dialogträffar som sker 2 till 4 gånger per år då patient- och funktionshinderorganisationer bjuds in till dialog med politiker utifrån olika tema. Inom vårdsektorn finns även så kallade brukarråd och insynsråd. Läns pensionärsrådet och Länsrådet för funktionsnedsättningar består av politiker, tjänstemän och civilsamhälle och sammanträder 4–6 gånger/år. Under senare år har regionens utvecklingsenhet (Qulturum) byggt upp resursverksamhet med hjälp av civilsamhället i handledarfunktioner för självhjälpsgrupper, ”levande bibliotek”, lärcaféer och självhjälp för ungdomar i ”more to life”. Folkhälsoarbetet i länet är organiserat genom att det finns folkhälsoutvecklare som stödjer det lokala folkhälsoarbetet. Samverkan med civilsamhället är ofta en del av det lokala arbetet och exempel på aktörer som medverkar är idrotts- och kulturrörelsen, pensionärsföreningar och andra samverkansintressenter.

” Samverkan med
civilsamhället är ofta
en del av det lokala
arbetet och exempel
på aktörer som
medverkar är idrotts-
och kulturrörelsen,
pensionärsföreningar
och andra samverkans-
intressenter.

”

Det finns tre samordningsförbund i Jönköpings län som samverkar med olika samhällsaktörer som behöver involveras för att invånare som är långt från arbetsmarknaden ska få rätt stöd. Funktionssätt är ett exempel på organisation där funktionshinderrörelsen samordnas. Det finns även verksamheter i samverkan – såsom IT-spåret, Funktionsnedsatta I Arbete (FIA) och Enter – som alla syftar till att ge stöd till personer som är långt från arbetsmarknaden, där samverkan sker med civilsamhället.

De centrala principerna för politiken

Regionen jobbar övergripande utifrån fem av de sex principerna. Principen självständighet och oberoende beskrivs som en utmaning att leva upp till utifrån policy och riktlinjer som ligger till grund för till exempel regionens bidragsgivning. Däremot sker regelbunden dialog.

Kvalitetsprincipen är viktig för regionen utifrån perspektiv såsom uppföljning, följsamhet och kunskap om regionen och civilsamhällets verksamheter.

Mer information

<https://utveckling.rjl.se>

Region Kalmar

9 Region Kalmar

Region Kalmar län bildades inför årsskiftet 2019 av dåvarande Regionförbundet i Kalmar län och Landstinget i Kalmar län. Region Kalmar län erbjuder hälso- och sjukvård, kollektivtrafik, kultur, samt regional utveckling. Regionen arbetar också för att länet ska vara en plats där både människor, företag och organisationer kan växa på ett hållbart sätt.

Stöd till det civila samhället

Inom regionen fördelar regionen bidrag till folkbildningsorganisationer, regionala ungdomsorganisationer, funktionshinderorganisationer, pensionsorganisationer och idrottsrörelsen men också till brottsofferjouren och till nykterhetsorganisationer. Samtliga bidrag erhålls utifrån ett ansökningsförfarande enligt följande modell; stöd utbetalas med 50 procent i förskott i januari innevarande år. Beloppet beräknas utifrån föregående årsanslag. Under våren lämnas ansökan in med tillhörande underlag och ett slutligt belopp betalas ut i juni månad efter slutförd hantering av inkomna handlingar.

Inom arbetet med ökad folkhälsa finns ett avtal med Smålandsidrotten. En samverkan med föreningslivet för att främja hälsa hos befolkningen. Ett exempel är Sund Smart Stark Senior som är en kurs som bedrivs med kommunerna, föreningslivet och regionen med syfte att inspirera äldre till ökad rörelse. För barn och unga finns också samverkan med föreningslivet för att få fler barn och unga i rörelse. Bland annat anordnas inspirationsdagar, Världensbarnlopp och föreläsningar.

Samverkan med det civila samhället

Region Kalmar län ser samarbetet med civilsamhället som viktigt och det finns en rad olika insatser som på olika sätt bidrar till att lyfta fram, samverka med och synliggöra civilsamhällets viktiga roll för länet på flera plan.

Region Kalmar läns funktionshinderråd är ett partsorgan och utgör ett forum för samverkan mellan Region Kalmar län, Försäkringskassan och funktionshinderrörelsens länsorganisationer. Samverkan mellan parterna i funktionshinderrådet syftar till att ge funktionshinderorganisationerna en möjlighet till påverkan och inflytande i frågor som rör människor med funktionsnedsättningar i samhället. Organisationerna ska kunna ta initiativ till och aktivt medverka för en utveckling och förändring av Region Kalmar läns olika verksamheter.

Region Kalmar läns uppgift är att informera organisationerna om aktuell planering samt pågående angelägna projekt och utredningar inom olika verksamhetsområden. Funktionshinderorganisationerna kan härigenom utgöra remissinstans och vid behov inbjudas medverka i olika former av aktiviteter, bland annat arbetsgrupper och konferenser. Det är viktigt att de funktionsnedsattas erfarenheter och kunskaper tas tillvara som underlag i de olika beslutsprocesserna. Målet med samverkan är att bidra till förbättrade levnads- och livsvillkor för funktionsnedsatta i Kalmar län. Funktionshinderrådet sammanträder fyra gånger per år samt vid ytterligare ett tillfälle under hösten för övergripande information om regionplan och årsbudget.

På samma sätt och med samma syfte fungerar Region Kalmar läns pensionärsråd, också ett partsorgan och ett forum för samverkan mellan Region Kalmar län och pensionärsrörelsens länsorganisationer. Samverkan syftar till att ge pensionärsorganisationerna en möjlighet till påverkan och inflytande i frågor som rör de äldre i samhället och är byggt på motsvarande sätt. Pensionärsorganisationerna kan utgöra remissinstans och vid behov inbjudas medverka i olika former av aktiviteter, bland annat arbetsgrupper och konferenser.

Det är viktigt att de äldres erfarenheter och kunskaper tas tillvara som underlag i de olika beslutsprocesserna. Målet med samverkan är att bidra till förbättrade levnads- och livsvillkor för de äldre i Kalmar län. Pensionärsrådet sammanträder fyra gånger per år samt vid ytterligare ett tillfälle under hösten för övergripande information om regionplan och årsbudget.

Under hösten 2019 inleddes ett gemensamt arbete under ledning av Coompanion Kalmar län med syfte att stödja personer som står långt från arbetsmarknaden inom ramen för tre olika pilotverksamheter med koppling till ideell sektor. Det långsiktiga målet är att de metoder och arbetssätt som utvecklas i de tre pilotprojekten och de erfarenheter som görs kring samverkan mellan idéburna och offentliga organisationer ska tas tillvara och spridas till andra för att sektorerna ska bli bättre på att samverka.

Arbetet ska resultera i en hållbar struktur för samverkan, en regional plattform i Kalmar län mellan idéburen och offentlig sektor. Med utgångspunkt i pilotprojekten kommer därför en arbetsgrupp bestående av representanter från den idéburna och den offentliga sektorn arbeta med plattformen. Den kan sedan vara ett stöd i framtida samverkan mellan sektorerna för att stödja personer som står långt från arbetsmarknaden.

De centrala principerna för politiken

Region Kalmar arbetar med de centrala principerna på ett övergripande plan. Det civila samhället har flera viktiga roller i regionens utveckling. Civilsamhällesorganisationer har bidragit till framtagningen av Kalmar läns regionala utvecklingsstrategi ”RUS”. Det civila samhället ges goda och långsiktiga förutsättningar för att dess organisationer självständigt ska kunna utveckla och bedriva sin verksamhet i länet bland annat genom att etablera välfungerande former för dialog, samverkan och ekonomiskt stöd.

1. Självständighet och oberoende. Region Kalmar värnar om organisationerna och deras medlemmar möjlighet att självständigt bedriva sin verksamhet och utvecklas.
2. Dialog. Det finns en god dialog mellan Region Kalmar och det civila samhället som präglar av tillit och respekt samt bidra till ömsesidig förståelse och förtroende. Regionen har flera partsorgan som syftar till att ge civilsamhällesorganisationer en möjlighet till påverkan och inflytande i frågor som rör olika målgrupper i samhället.
3. Långsiktighet. Goda, långsiktiga och stabila förutsättningar är nödvändiga för civilsamhällets existens och verksamhet i länet. Detta omfattar bland annat stabilitet i regionens bidragssystem, fördelningen mellan olika bidragsformer.
4. Öppenhet och insyn. Förtroende mellan Region Kalmar och det civila samhället bygger på öppenhet och tillit samt skapas förståelse om vikten av transparens. Organisationernas erfarenheter och kunskaper tas tillvara som underlag i de olika beslutsprocesserna.
5. Mångfald. Region Kalmar välkomnar civilsamhället som utförare av tjänster bland annat inom kultur, integration, hälsa och idrott. Det civila samhällets med sin mångfald av aktörer spelar en viktig roll för Region Kalmars utveckling. Civilsamhällesorganisationer verkar flera olika områden såsom kultur, fritid, landsbygdsutveckling, idrott, hälsa med mera.

Mer information

<https://www.regionkalmar.se/>

Region Kronoberg

10 Region Kronoberg

Region Kronoberg arbetar för att främja hälsa, hållbarhet och tillväxt i Kronoberg. I Region Kronoberg samlas ansvaret för områden som bidrar till den regionala utvecklingen i hela länet. Hälso- och sjukvård dominerar verksamheten. Bland övriga ansvarsområden finns kollektivtrafik och infrastruktur, kompetens- och utbildningsfrågor, miljö- och klimat, samhällsplanering, innovation, näringslivsutveckling, internationella frågor, folkhälsa och kultur. Det finns politiskt antagna strategier som styr inriktningen inom de olika områdena. Några exempel är hälso- och sjukvårdens utvecklingsstrategi, regional utvecklingsstrategi samt regional kulturplan.

Stöd till det civila samhället

Region Kronoberg erbjuder olika former av stöd, bidrag och finansiering för att tillsammans med andra aktörer utveckla Kronobergs län. Stöd och bidrag till det civila samhället finns inom flera av Region Kronobergs verksamhetsområden och regleras av olika politiska målsättningar, riktlinjer och bidragssystem.

Region Kronobergs avdelning för regional utveckling ansvarar för flera stödssystem till det civila samhället inom framförallt folkbildning, kultur, folkhälsa och idrott. Inom denna avdelning hanteras bland annat bidrag till studieförbund, föreningar och ungdomsorganisationer. Årligen delas även priser och stipendier ut inom både kultur och folkhälsa. På näringslivsområdet arbetar avdelningen med en handlingsplan för att främja socialt entreprenörskap. På regionala utvecklingsavdelningen finns ett projektkontor som arbetar med finansiering och utvecklingsprojekt. Här ligger också ansvaret för att stödja och stimulera arbetet med kommersiell och offentlig service i Sveriges gles- och landsbygder där vissa stöd kan omfatta verksamhet som drivs av organisationer inom det civila samhället.

En annan avdelning inom Region Kronoberg, kansliavdelningen, ansvarar för stöd till politiska ungdomsorganisationer, patient- och funktionshinderorganisationer samt pensionärsorganisationer.

Samverkan med det civila samhället

Formerna för dialog och samverkan varierar för de olika verksamhetsområdena. Gemensamt för arbetet inom regionala utvecklingsavdelningen är en arbetsmetod som kallas Gröna tråden och som används för att genomföra den regionala utvecklingsstrategin Gröna Kronoberg 2025. Ett av de konkreta verktygen är den så kallade intressentanalysen där organisationer inom det civila samhället kan identifieras som viktig resurs att samverka med, beroende på vilken utmaning som står i centrum. I det regionala utvecklingsarbetet pekar Gröna Kronoberg 2025 ut ett flertal utmaningar som det offentliga behöver lösa genom samverkan med det civila samhället. Utmaningarna kan till exempel handla om att det finns skillnader i makt och delaktighet mellan olika grupper i samhället och minskad tillit till vuxenvärlden bland barn och ungdomar, att förutsättningarna för att kunna ta del av och utöva kultur i hela länet varierar, att ökade välfärdsbehov ställer höga krav på omställning inom offentlig sektor samt att det finns en matchningsproblematik på arbetsmarknaden i Kronobergs län.

Under kommande år (2020–2022) arbetar Region Kronoberg med ett projekt inom regeringsuppdraget Hållbar regional utveckling. Samverkan med civilsamhället lyfts fram som ett särskilt insatsområde och insatser kommer att genomföras för att stärka dialog och samverkan med det civila samhället med syftet att gemensamt utveckla lösningar på komplexa samhällsproblem. Tidigare utvecklingsinsatser på avdelningen har även handlat om att skapa ändamålsenliga former för dialog och samverkan med folkbildningens aktörer och därigenom utveckla förutsättningar för det civila samhället att delta i planering och genomförande av lokalt och regionalt utvecklingsarbete.

Nedan följer några konkreta exempel från de olika verksamhetsområdena på hur formerna för dialog och samverkan med det civila samhället ser ut i Region Kronoberg.

På **kulturområdet** sker dialog löpande med de organisationer inom det civila samhället som har ett regionalt driftsanslag från kulturnämnden. Utöver detta genomförs formaliserade årliga verksamhetssamtal. Årlig verksamhetsdialog genomförs även med länets studieförbund, i samverkan med olika verksamhetsområden inom regional utveckling. Dialog och samverkan sker även inom ramarna för arbetet med den regionala kulturplanen. Ett metodverktyg har tagits fram i samverkan med Ideell kulturallians för att utveckla förbättrade samrådsprocesser med civilsamhället. Verktyget utgår från civilsamhällets sex principer och den europeiska koden för civilsamhällets medverkan i politiska beslutsprocesser.

Inom **folkhälsoområdet** finns en kontinuerlig och utvecklad dialog med Smålandsidrotten kring gemensamma aktiviteter inom idrott och folkhälsa. Syftet är att stärka föreningarnas arbete med fysisk aktivitet för att positivt påverka folkhälsan. För föreningar som erhåller förenings- och verksamhetsbidrag inom folkhälsa erbjuds två dialogforum per år med syfte att skapa tillfälle för dialog och samverkan mellan föreningar, men även mellan föreningar och Region Kronoberg. I samverkan med Länsstyrelsen i Kronobergs län och Polismyndigheten driver Region Kronoberg regionalt utvecklingsarbete inom ANDTS-områden (alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel om pengar). I denna organisation, Livsstil Kronoberg, är civilsamhällesorganisationer inom bland annat nykterhetsrörelsen en aktiv samverkanspart.

På **hälso- och sjukvårdsområdet** ansvarar hälso- och sjukvårdsnämnden för dialogforum med patient- och funktionshinderorganisationer. Företrädare för hälso- och sjukvårdsnämnden träffar föreningarna fyra gånger per år för att informera och föra dialog om gemensamma frågor som främst berör föreningarna och dess brukare.

När det gäller **trafikområdet** så har trafiknämnden inrättat ett resanderåd som träffas fyra gånger per år. Syftet är att utveckla och främja information och samarbete mellan resenärer och Länsstrafiken Kronoberg och då främst med inriktning på äldres och funktionshindrades resor.

Region Kronoberg har även ett **pensionärsråd**, vilket regionstyrelsen ansvarar för. Pensionärsrådet träffas fyra gånger per år och är ett forum för ömsesidig information, samråd och samverkan mellan Region Kronoberg och de regionala pensionärsorganisationerna i Kronobergs län.

De centrala principerna för politiken

Region Kronoberg har i nuläget inget samlat uttalat förhållningssätt till principerna för politiken för det civila samhället. Principernas aktualitet varierar mellan olika verksamhetsområden och respektive riktlinjer och bidragssystem. Några exempel på när principerna tillämpades konkret var när det regionala bidragssystemet för länets studieförbund reviderades 2017. Då användes principerna för att skapa en grund för dialog och ömsesidig förståelse inför de olika villkor och förutsättningar som präglar både det civila samhället och organisationer inom offentlig sektor. Detta har i sin tur resulterat i en mer kvalitativ samverkan mellan Region Kronoberg och länets studieförbund där det civila samhällets organisationer involveras i det regionala utvecklingsarbetet på sina egna villkor samtidigt som regionala målsättningar uppfylls. Principerna har även använts i utformandet av det metodverktyg som tagits fram på kulturområdet i samverkan med Ideell kulturallians.

Mer information

<http://www.regionkronoberg.se/>

Region Norrbotten

11 Region Norrbotten

Region Norrbotten ansvarar för hälso- och sjukvård, tandvård, kollektivtrafik, hjälpmedel och folkhögskolor. Regionen arbetar också med folkbildning, forskning, folkhälsa och kultur. Region Norrbotten har i uppdrag att samordna och leda arbetet med att skapa hållbar utveckling och tillväxt i länet. Region Norrbotten arbetar för att stärka Norrbottens position, såväl nationellt som på EU-nivå och internationellt.

Stöd till det civila samhället

Region Norrbotten fördelar årligen verksamhetsbidrag till civilsamhällesorganisationer i länet inom kultur-, fritids-, pensionärs-, hälso- och sjukvårdskompletterande området samt till folkbildningen. Syftet med verksamhetsbidraget är att ge länsövergripande organisationer med kontinuerlig verksamhet i Norrbotten ett bidrag som del av ordinarie verksamhet.

Region Norrbotten har också projektmedel till stöd för kulturen i länet för tidsbegränsade kulturprojekt, kultur i vården-projekt, projekt till kulturinsatser för barn och ungas hälsa samt turnéstöd för scenkonstproduktioner. Dessa stöd kan sökas av kulturfrämjande föreningar (endast registrerade föreningar) samt kulturfrämjande organisationer (organisationsnummer krävs).

Vid behov och efterfrågan informerar regionen kulturstöd som går att söka samt genomför kurser kring finansiering av projekt. Dessa insatser riktar sig till olika aktörer inom kulturområdet däribland civilsamhället.

Region Norrbotten fördelar även årligen ett verksamhetsbidrag till funktionsrätt Norrbotten som i sin tur vidarefördelar dessa medel till sina medlemsorganisationer. Region Norrbotten fördelar även aktivitetsstöd till liknande föreningar. Civilsamhälles organisationer har också möjlighet att söka projektmedel inom ramen för näringslivsutveckling. Projekten kan tangeras något av insatsområdena i den regionala utvecklingsstrategin, till exempel Attraktiva livsmiljöer.

Samverkan med det civila samhället

I dagsläget samverkar Region Norrbotten med civilsamhällesorganisationer på flera olika sätt. Bland annat genomförs fyra samråd per år tillsammans med civilsamhällesrepresentanter för minoritetsområdet samt urfolket samerna. En handlingsplan för de kommande tre åren har gemensamt tagits fram för arbetet med nationella minoriteterna.

Region Norrbotten har även tecknat ett antal avtal bland annat ett idéburet offentligt partnerskap tillsammans med Röda Korsets behandlingscenter samt en överenskommelse mellan Region Norrbotten, Riksteatern och Riksteatern Norrbotten med syfte att utveckla gemensamma mötesplatser för kulturen och det civila samhället att ta del av varandras erfarenheter och kulturyttringar.

Region Norrbotten har även ett tillgänglighetsråd som ska fungera som ett samråds-, kontakt- och informationsorgan mellan rörelsen för funktionsnedsattas länsavdelningar, regionens kommuner, regionen samt statliga myndigheter. Rådet verkar även för att stödja organisationerna ordinarie verksamhet att tillgodose grupper och personer med funktionsnedsättning.

Inom bland annat folkhälsoarbetet samt i arbetet med nära vård finns intresse inom Region Norrbotten att se över och lära sig mer om hur verksamheterna kan stärka upp samverkan samt utveckla nya insatser tillsammans. Exempelvis samverkar idag Region Norrbotten med Norrbottens Idrottsförbund kring fysisk aktivitet på recept.

I framtagandet och genomförandet av kulturplanen är civilsamhället av största vikt och utvecklingsinsatserna för nuvarande kulturplan (2018–2021) har tagits fram i samråd med bland annat föreningar inom nationella minoritetsområdet och kulturföreningar.

Även vid framtagandet av ny regional utvecklingsstrategi, *Regional utvecklingsstrategi Norrbotten 2030*, har dialog förts med civilsamhället. Resultatet är ett avsnitt under rubriken *Ett starkt civilsamhälle*, med tillhörande förslag på åtgärder för att öka samverkan och skapa samhandling mellan civilsamhället och offentlig sektor.

Under våren 2020 har folkbildningen i Norrbotten och Region Norrbotten slutit en överenskommelse om sju tematiska områden att utveckla strategisk samverkan kring: demokrati, integration, mångfald, kompetensförsörjning och arbetsmarknad, kultur, miljö, klimat och energi samt folkhälsa. Målet är att tillsammans skapa långsiktig samverkan för de gemensamma samhällsutmaningarna som Norrbotten står inför. Uppföljning sker en gång per år i styrgruppen. I samband med uppföljning tas också en plan för kommande års samverkan fram. Styrgruppen kan lämna förslag på justeringar eller ändringar i överenskommelsen, för beslut i varje parts beslutande organ.

Arbetet styrs via det Regionala folkbildningsrådet, ett råd för samverkan mellan folkbildningen och regionen som funnits ett antal år men först under senare tid utvecklat en formell samverkan. Ett bra exempel är *Norrbotten för alla*, ett studiecirkelmaterial om Norrbottens utveckling och de globala trenderna som påverkar den.

De centrala principerna för politiken

Ett arbete pågår nu med att formalisera samverkan mellan offentlig sektor och civilsamhället. Parterna i arbetet är Region Norrbotten, Länsstyrelsen Norrbotten och den regionala civilsamhällesorganisationen SEÖN, Social ekonomi övre Norrland. I detta arbete jobbar regionen gemensamt fram principer för samverkan i en regional överenskommelse samt en handlingsplan för det fortsatta arbetet från 2021. Hela Region Norrbottens verksamheter, regional utveckling som hälso- och sjukvård samt folkhälsa ingår i arbetet. Regionen vill gemensamt hitta nya sätt att samverka och utforska nya lösningar på samhällsutmaningar. Överenskommelsen och handlingsplanen ska tas fram och beslutas av politiker senast december 2020. I detta läge är det inte klart vilka principer regionen väljer att fokusera på men i arbetet tar regionen avstamp och inspiration ifrån den nationella överenskommelsen mellan regeringen, Sveriges kommuner och regioner (SKR) och civilsamhället.

Mer information

<https://www.norrbotten.se/>

**Region
Skåne**

12 Region Skåne

Region Skånes uppdrag är att arbeta för hälsa, hållbarhet och tillväxt i Skåne. Regionen har ansvar för hälso- och sjukvård, kollektivtrafik, utveckling av näringsliv, kultur, infrastruktur, samhällsplanering och miljö- och klimatfrågor. Region Skåne ansvarar för att ta fram en regional utvecklingsstrategi (RUS) - *Det Öppna Skåne 2030*. Strategin syftar till att skapa en målbild över hur Skåne långsiktigt bör utvecklas för att ge förutsättningar för god livskvalitet och hållbar utveckling i linje med målen i Agenda 2030. De idéburna aktörerna i Skåne står för en betydelsefull del av demokratin och utgör därför en viktig del av genomförandet av RUS och Region Skånes övriga målsättningar.

Stöd till det civila samhället

Hälso- och sjukvårdsnämnden stödjer årligen organisationer som arbetar med frivilligt arbete inom hälso- och sjukvårdsområdet. Riktlinjerna som ligger till grund för bidragsgivningen bygger på Region Skånes policy från 2018 för bidrag till ideella organisationer. Utgångspunkten för Region Skånes stöd till organisationer är att dessa har en tydlig regional prägel.

Psykiatri och habilitering fördelar bidrag till funktionshinderorganisationer som är godkända av Socialstyrelsen. Dessa är grundbidrag, medlemsbidrag, aktivitetsbidrag, projekt- och utvecklingsbidrag, och lägerbidrag. Dessutom erbjuds bidrag till övriga föreningar för att ordna idrottsaktiviteter och kulturella arrangemang för eller med personer som har en funktionsnedsättning och bor i Skåne.

Kulturnämnden ger årliga verksamhetsbidrag till bland annat studieförbundens regionala verksamhet och andra idéburna organisationer. En viktig utgångspunkt är de regionala och nationella kulturpolitiska målen. Utvecklingsbidrag fördelas två gånger per år till konst- och kulturlivet inklusive det civila samhället. Det finns även andra särskilda satsningar och utlysningar som det civila samhället kan söka till exempel nationella minoriteter, kultur och hälsa, gestaltad livsmiljö med mera.

Regionala utvecklingsnämnden ger stöd till länsövergripande föreningar utifrån de nationella folkhälsopolitiska målen. Bidrag hanteras till ungdomsföreningar i syfte att främja barn och ungas demokratiska fostran, bidra till meningsfull fritid, främja jämställdhet och engagera fler ungdomar i föreningslivet. Förutom riktade bidrag sker en utlysning inom ungt entreprenörskap som är öppen även för civilsamhället. Projektverksamhet bedrivs där ideella organisationer involveras utifrån sakområde. Region Skåne medfinansierar även det statliga stödet till folkhögskolorna varje år.

Samverkan med det civila samhället

Region Skånes samverkan med civilsamhället är organiserad i Överenskommelsen Skåne med den idéburna sektorn och i Överenskommelsen mellan folkbildningen och Region Skåne. Denna samverkan resulterar i kortare led för att hitta varandra i akuta situationer eller när samhällsutmaningar uppstår. Nätverket idéburen sektor utgör en representant för den idéburna sektorn och är den huvudsakliga part som Region Skåne för samtal med inom ramen för Överenskommelsen Skåne.

Region Skåne har i nuläget 15 idéburna offentliga partnerskap (IOP), varav 11 sker genom hälso- och sjukvårdsnämnden. Region Skåne arbetar med att ta fram tydligare strukturer för hur idéburet offentligt partnerskap (IOP) ska arbetas fram. Den europeiska koden med de olika nivåerna av delaktighet är ett viktigt verktyg för att utveckla samverkan.

Inom hälso- och sjukvårdsområdet sker den formella samverkan mellan den politiska nivån och brukarorganisationer genom pensionärsrådet och funktionshindersrådet. På tjänstemannanivå sker samverkan i olika former beroende på syftet med samverkan. Till exempel sker arbetet inom ramen för idéburet offentligt partnerskap (IOP) strukturerat med regelbundna möten och avstämningar. Ett annat exempel är deltagande i utvecklingsprojekt där formerna kan variera. Inom Regionalt Cancercentrum Syd finns precis som i övriga cancercentrum tydliga former för hur patientinvolvering sker. Sjukvårdsförvaltningarna har också olika samverkansformer med i första hand olika patient- och brukarorganisationer. Formerna för samverkan utvecklas kontinuerligt.

Region Skånes kulturnämnd har även längre processer med företrädare för civilsamhället. Till exempel har samverkan skett för att gemensamt med studieförbunden ta fram bidragsregler till verksamhetsbidragets fördelning och uppföljning. Arbetet har resulterat i en rad forskningsrapporter på aktuella teman kopplade till studieförbunden. Inom folkhälsoområdet träffar ansvariga politiker de länsövergripande föreningarna för utbyte av information och diskussion kring framtida inriktningar och verksamheter. När Region Skåne genomför demokratiprojekt i form av medborgardialog har det gjorts återkommande i samverkan med civilsamhället. Samverkan har genomförts med Nätverket idéburen sektor i Skåne, folkhögskolor, studieförbund och enskilda föreningar.

De centrala principerna för politiken

Inom Region Skånes samverkan med civilsamhället är de sex principerna centrala. Idéburna organisationers **självständighet och oberoende** (1) värnas genom långsiktighet när det gäller beslut och finansiering. Det är av vikt för regionen att stödja organisationer som utgör ett alternativ eller komplement till regionens verksamhet.

Det ska vara möjligt för det civila samhällets organisationer att i **dialog** (2) med offentliga aktörer utifrån intresseområden bidra med synpunkter och därmed förbättra beslutsunderlagen. Dialogen bör vara ömsesidig, öppen, återkommande och inkluderande. Inom Överenskommelsen Skåne sker dialogen genom en styrgrupp som träffas fyra gånger per år med ledamöter från idéburen sektor och Region Skåne.

Närheten till medlemmarna och brukarna och deras perspektiv bedömer regionen vara den idéburna sektorns främsta **kvalitet** (3). När den idéburna sektorns organisationer utför verksamhet på uppdrag av Region Skåne ska parterna enas om vilka kvalitetskrav som ska gälla. Den idéburna sektorns särart och särskilda kvalitet ska beaktas i utvecklandet av metoder för att mäta och fördjupa kvalitet. Uppföljning och utvärdering ska ske med respekt för parternas olika perspektiv och förutsättningar.

Den idéburna sektorn i Skåne ska ges förutsättningar som möjliggör planering med **långsiktighet** (4) och hållbar utveckling som grund. En bred politisk förankring är viktig när det gäller överenskommelser som berör förutsägbarhet och andra grundläggande villkor för de idéburna organisationernas långsiktiga planering och arbete.

Det ömsesidiga förtroendet och tilliten mellan idéburna organisationer i Skåne och Region Skåne bygger på viljan till **öppenhet och insyn** (5). Organisationsbidrag från Region Skåne ska dock följas av en ekonomisk redovisning av utbetalda medel.

Organisationer som får bidrag från Region Skåne ska vara demokratiskt uppbyggda, med vilket avses att medlemmarna ska ha ett reellt inflytande över verksamheten. De ska stödja demokratiska idéer inklusive jämställdhet samt spegla **mångfalden** i samhället (6). Olikheten utgör en tillgång. Den bidrar till ny kunskap, erfarenhet och kreativitet till att stärka välfärden och lösa Skånes samhällsutmaningar.

Mer information

<https://www.skane.se>

Region Stockholm

13 Region Stockholm

Region Stockholm ansvarar för hälso- och sjukvård, kollektivtrafik och regional utveckling i Stockholms län. Region Stockholm har också i uppdrag att bidra till kulturlivet och civilsamhället i länet. Genom stöd till kultur- och föreningslivet strävar Region Stockholm till att öppna nya världar i en växande, kreativ och hållbar stockholmsregion.

Region Stockholms kulturstöd går till det fria kulturlivet inom samtliga konstnärliga uttryck samt intresse- och paraplyorganisationer. Region Stockholm ger bidrag till en bred civilsamhällesverksamhet inklusive till folkbildningsaktörer på regional nivå.

Kulturförvaltningen inom Region Stockholm arbetar för att strategiskt samordna viktiga frågor för regionens kulturliv med den regionala kulturstrategin som övergripande färdplan. I detta arbete är dialogmöten med både länets kommuner och civilsamhälle en viktig del och omfattar alla kulturnämndens ansvarsområden såsom kultur, folkbildning, föreningsliv och idrott. Som ett led i detta har regionen utvecklat Stockholmstinget – en mötesplats för de som arbetar med att stärka kulturens, idrottens, folkbildningens och föreningslivets roll i det regionala utvecklingsarbetet. Stockholmstinget vänder sig till regionala och kommunala politiker och tjänstepersoner, samt företrädare för civilsamhällets organisationer och det fria kulturlivet.

Stöd till det civila samhället

Region Stockholm delar varje år ut bidrag till ideella organisationer som på olika sätt bidrar till att uppfylla Region Stockholms verksamhet och mål. Det kan handla om allt från förebyggande insatser till tidsbegränsade projekt och försöksverksamheter. Några regionala bidrag är bland annat:

Kulturstöd på regional nivå

Region Stockholm stödjer det fria kulturlivet i regionen genom stödformerna Verksamhetsstöd, Projektstöd och Scenkonststöd. Därutöver finns inom ramen för Film Stockholms verksamhet möjlighet att söka produktionsstöd för kort- och dokumentärfilm. Från 2021 etableras ett nytt regionalt bolag med avtal med Stockholms stad för gemensam utökad satsning på stöd till filmproduktion i Stockholmsregionen.

Verksamhetsstödet ges för ett till tre år och ska kunna ge kulturaktörer en grund för att sprida och utveckla sin verksamhet. Projektstödet är tänkt för produktioner och mer tidsbegränsade kulturverksamheter. Scenkonststödet ger kommunerna möjlighet att ta del av teater-, dans- och cirkusföreställningar till subventionerat pris.

Kulturstöden ska främja alla konstnärliga uttryck och ta hänsyn till både spets och bredd. Såväl etablerade som nya kulturaktörer ska ges möjlighet. Konstnärlig kvalitet och regional angelägenhet ligger till grund för bedömningar av ansökningar, och barn och unga är den prioriterade målgruppen. Ett övergripande syfte är att öka delaktighet i och tillgänglighet till kultur för länets invånare.

Projektstöd Kultur och hälsa finansierar kulturverksamhet i vårdverksamhet och syftar till att stimulera kulturaktiviteter inom vården.

Stöd till folkbildning på regional nivå

Region Stockholm stödjer folkbildningen i länet, dels via studieförbunden och dels via folkhögskolorna. Med stödet vill Region Stockholm bidra till att

- stärka och utveckla demokratin
- göra det möjligt för människor att påverka sin livssituation och skapa engagemang att delta i samhällsutvecklingen
- utjämna utbildningsklyftor och höja bildningsnivån i samhället
- bredda intresset för och öka delaktigheten i kulturlivet.

Stöd till föreningsliv på regional nivå

Region Stockholm stödjer även föreningslivet i länet. Stödet delas ut till olika distriktsorganisationer som i sin tur låter de lokala föreningarna ta del av det genom till exempel administrativt och organisatoriskt stöd, utbildningar och distriktsövergripande projekt.

Regionalt stöd fördelas till ungdomsorganisationer, funktionsnedsättningsrörelsens ungdomsorganisationer, idrotts- och friluftsföreningar, samt pensionärsorganisationer

Region Stockholm fördelar också bidrag till organisationer som företräder personer med funktionsnedsättning samt till dessa organisationers intressepolitiska verksamhet.

Hälso- och sjukvårdsnämndens stöd/bidrag till det civila samhället

Syftet med bidragen är att stödja och stimulera ideella organisationer som i ordnade former bedriver frivilligt arbete som kompletterar hälso- och sjukvårdens mål och verksamhet. Stödet kan sökas av ideella organisationer som bedriver frivilligt arbete med anknytning till hälso- och sjukvårdsnämndens ansvarsområde. Med ideella organisationer avses registrerade ideella föreningar.

Hållbarhets- och skärgårdsanslaget

Syftet med stödet är att förbättra, värna eller skydda hållbar utveckling ur socialt, ekonomiskt eller ekologiskt perspektiv inom Stockholmsregionen, i enlighet med de planer och program Region Stockholm har antagit. Stödet kan sökas av kommuner, kommunala bolag, organisationer, stiftelser och ideella föreningar och i övrigt om sökanden tydligt visar att projektet inte syftar till att direkt stödja enskild näringsidkare eller enskild person. Stöd kan även ges till projekt eller verksamhet som är av allmänt intresse för Region Stockholms område.

Skärgårdsbidrag

Syftet med stödet är att främja verksamheter och projekt som avser att värna eller utveckla kusten och skärgården i Stockholmsregionen och är förenlig med att utveckla och värna, natur- och kulturmiljö i linjen med vision, mål och ambitioner i RUF 2050, som är Stockholmsregionens övergripande strategiska utvecklingsplan, samt den gällande strategin för landsbygds- och skärgårdsutveckling. Stödet kan sökas av kommuner, kommunala bolag, organisationer, stiftelser och ideella föreningar och i övrigt om sökanden tydligt visar att projektet inte syftar till att direkt stödja enskild näringsidkare eller enskild person. Bidrag kan även ges till projekt eller verksamhet som är av allmänt intresse för Region Stockholms område.

” Här inhämtas
rådets synpunkter på
t.ex. verksamhetsplan,
verksamhetsberättelse
och aktuella ärenden,
särskilt sådana som
har inriktning mot
länets äldre invånare.

”

Samverkan med det civila samhället

Kulturförvaltningen har samråd dels med länets pensionärsorganisationer, dels med representanter för tillgänglighetsfrågor. Samrådet med länets pensionärsorganisationer sker fyra gånger om året, varav två med politisk representation. Här inhämtas rådets synpunkter på t. ex. verksamhetsplan, verksamhetsberättelse och aktuella ärenden, särskilt sådana som har inriktning mot länets äldre invånare. Representanter för de fyra regionala pensionärsorganisationer som medverkar i rådet bidrar även med frågor och med information från sina verksamheter.

Samrådet för tillgänglighetsfrågor sker på motsvarande sätt med samrådsmöten fyra gånger om året, där representanter för Funktionsätt Stockholms län, DHR och SRF Stockholm Gotland ingår. Regionledningskontoret hållbarhet har ett samverkansråd för nationella minoriteter. Hälso- och sjukvårdsdirektören har även en samverkansgrupp med pensionärsföreningarna och funktionshindersrörelsen som träffas ca fyra gånger per år. Inom några områden, till exempel psykiatri, pågår kontinuerliga brukardialoger.

De centrala principerna för politiken

Region Stockholm har ingen antagen strategi kring de sex principerna för det civila samhället, men ser dessa som vägledande för hur regionen och det civila samhället relaterar till varandra; självständighet och oberoende, dialog, kvalitet, långsiktighet, öppenhet och insyn, samt mångfald.

Mer information

<https://www.sll.se>

Region Uppsala

14 Region Uppsala

Region Uppsala ansvarar för hälso- och sjukvård, kollektivtrafik, kultur samt för regional utveckling. Tillsammans arbetar regionen med länets kommuner, högskolor, näringsliv och andra aktörer för att skapa goda förutsättningar för invånare.

Stöd till det civila samhället

Region Uppsala delar ut bidrag till medlemsorganisationer i Funktionsrätt Uppsala län (FUL), till pensionärsföreningar, barn- och ungdomsorganisationer och studieförbund, samt delar ut olika bidrag inom kulturområdet.

Förutom verksamhetsbidrag har Region Uppsala också tecknat överenskommelser om idéburet offentligt partnerskap (IOP) utifrån Region Uppsalas modell och riktlinjer för samverkan med idéburen sektor. I nuläget är fyra partnerskap beslutade med Barnombudet i Uppsala län, Funktionsrätt Uppsala län, RF-SISU Uppland och Röda korsets behandlingscenter för krigsskadade och torterade. Organisationsanslag till medlemsorganisationer i Funktionsrätt Uppsala län (FUL) ges till föreningar som är anslutna till riksorganisation som erhåller statligt stöd och vars upptagningsområde är Uppsala län som helhet samt att föreningen har intresse av att samverka med Region Uppsala. Funktionsrätt Uppsala län (FUL) arbetar utifrån ett länsövergripande perspektiv och har 50 medlemsorganisationer som slutit sig samman. Funktionsrätt Uppsala län (FUL):s uppgift är att förändra samhället och förbättra villkoren för människor med funktionsnedsättningar och deras närstående/anhöriga, bland annat genom dialog med beslutsfattare, massmedia och andra samhällsaktörer.

Bidrag till pensionärsföreningar utgår till de distriktsorganisationer inom Uppsala län som tillhör en riksorganisation vars verksamhet främjar pensionärens intressen och som är öppen för medlemskap för alla pensionärer.

Distriktsorganisationen ska därutöver vara representerad i regionens pensionärsråd. Pensionärsrådet är ett organ för överläggningar, samråd och ömsesidig information mellan företrädare för pensionärsorganisationerna och Region Uppsala. Syftet med rådet är att förstärka inflytandet i alla frågor som gäller äldre, verka för att pensionärernas synpunkter beaktas i Region Uppsalas verksamhetsplanering, kunna initiera nya pensionärsfrågor och vara ett forum för opinionsbildning och kunskapsspridning.

Bidrag ges till distriktsorganisationer som bedriver regional verksamhet för barn och ungdomar i Uppsala län. Syftet med bidraget är att främja demokratin genom att stimulera barns och ungdomars engagemang i föreningslivet.

Bidraget ska ge distriktsorganisationerna i länet ekonomiskt stöd för den regionala verksamheten, ledarutbildning samt samordning av lokalföreningarnas verksamhet. Organisationen ska ha minst 200 inom länet bosatta och registrerade medlemmar i åldern 6-25 år, och det ska finnas lokalavdelningar i minst tre av länets kommuner.

Bidrag ges till studieförbundens distriktsorganisationer i Uppsala län. Region Uppsalas stöd till studieförbunden syftar till att stödja verksamhet som bidrar till att stärka och utveckla demokratin, bidra till att göra det möjligt för en ökad mångfald av människor att påverka sin livssituation och skapa engagemang att delta i samhällsutvecklingen, bidra till att utjämna utbildningsklyftor och höja bildnings- och utbildningsnivån i samhället, och bidra till att bredda intresset för och öka delaktigheten i kulturlivet. Folkbildningsrådets fördelningskriterier följs i den regionala fördelningen, som baseras på genomförd verksamhet i länet.

Inom kultur finns bidrag, helt eller delvis riktade till civilsamhället:

- Verksamhetsbidrag till regionala organisationer inom kulturområdet, varav de flesta är stiftelser eller ideella föreningar.
- Projektbidrag till kultur, som bland annat ideella föreningar eller stiftelser kan ansöka om.
- Arrangörsstöd för dans och teater, som bland annat ideella föreningar kan ansöka om.

Vidare har teaterkonsulentverksamheten vid Kultur och bildning god kontakt, samarbete och nätverk med de ideella arrangörsföreningarna inom scenkonst i länet. Teaterkonsulenten stöttar och erbjuder träffar och utbildningar till dessa.

Den regionala kulturplanen som tas fram vart fjärde år är det viktigaste strategiska styrdokumentet för de mål, satsningar och prioriteringar för kulturlivet som Region Uppsala gör. Kulturplanerna arbetas fram genom dialoger och samverkan med kommunerna och genom samråd med det professionella kulturlivet och civilsamhället i länet. Samråd med civilsamhället sker då genom tematiska träffar med olika målgrupper.

Regional kulturkonferens med olika teman anordnas två gånger per år, dit bland annat regionala kulturaktörer inom civilsamhället bjuds in. Dialog förs och aktuella ämnen diskuteras.

Samverkan med det civila samhället

Region Uppsala har nyligen beslutat om en övergripande modell för samverkan med idéburen sektor samt övergripande riktlinjer för verksamhetsbidrag och överenskommelser om idéburet offentligt partnerskap. Modellen har fyra former för samverkan:

Länsövergripande överenskommelser med idéburen sektor om samråd för genomförande av den regionala utvecklingsstrategin

Region Uppsala önskar långsiktiga samarbetsformer med organisationer inom idéburen sektor för ett gemensamt ansvarstagande utifrån intentionerna i den regionala utvecklingsstrategin och målen i Agenda 2030. I den regionala utvecklingsstrategin är utgångspunkten långsiktiga processer och strukturer som skapar förutsättningar för en hållbar utveckling samt ökad jämlikhet i befolkningens förutsättningar och hälsa. Region Uppsala är en viktig arena för kunskaps- och erfarenhetsutbyte för olika samhällsaktörer, där den idéburna sektorn är nyckelaktörer genom att vara kunskaps- och röstbärare med lokal kännedom och räckvidd. Region Uppsala strävar efter att de samråd som sker med idéburen sektor gäller samtliga verksamhetsområden, både hälso- och sjukvård, kollektivtrafik, kultur och regional utveckling. Samråden ska fungera som frivilliga plattformar för de idéburna aktörerna i länet som vill engagera sig i genomförandet. Överenskommelserna tydliggör gemensamma utvecklingsområden och organisering av samt ansvar för arbetet.

Överenskommelser om idéburet offentligt partnerskap, IOP

Idéburna offentliga partnerskap syftar till att skapa långsiktiga och rimliga förutsättningar för ideella organisationer att bidra i samhällsutvecklingen och utvecklingen av välfärden. Organisationernas verksamhet är ett komplement till den offentliga verksamheten. Det handlar om verksamhet som inte kan upphandlas eller stödjas enbart genom bidrag. Det innebär att det inte är fråga om att utlysa eller söka ett idéburet offentligt partnerskap (IOP) utan om att skapa en gemensam analys och beskrivning av samhällsutmaningen. I Region Uppsalas samverkan med den idéburna sektorn handlar själva framtagandet av överenskommelser om idéburet offentligt partnerskap (IOP), till stor del om att skapa mesta möjliga samhällsnytta för att kunna åstadkomma mervärden för länets invånare. Genom denna typ av överenskommelse skapas en tydlighet i vad samverkan innebär för Region Uppsala och att partnerskapet tecknas för ett gemensamt behov.

Verksamhetsbidrag

Verksamhetsbidrag ges inom ett antal olika områden och med olika syfte. Det är ett finansiellt stöd till organisationer som bidrar till att stärka och utveckla demokratin. Det kan också vara ett bidrag till en verksamhet som företräder ett perspektiv som är viktigt för Region Uppsala, till exempel ett brukarperspektiv och en kompetens i planering och utveckling av Region Uppsalas verksamheter.

Upphandling av idéburna aktörer för sociala tjänster

För det fall ett rättsligt utrymme saknas att genomföra en idéburet offentligt partnerskap (IOP) och det istället blir fråga om att Region Uppsala anskaffar en tjänst, måste anskaffningen föregås av en regelrätt upphandling. Då kan det efter en juridisk bedömning enligt Lag om offentlig upphandling (LOU) vara aktuellt med upphandling av en välfärdstjänst. Det har dels öppnats upp ett utrymme för att reservera kontrakt (4 kap. 18 § LOU) och dels har ett helt nytt kapitel tillägnats anskaffning av tjänster med koppling till hälsovård, socialtjänst och utbildning (19 kap.), samt vissa administrativa tjänster med koppling till socialtjänst, utbildning och hälsovård.

De centrala principerna för politiken

Region Uppsala samverkar med idéburen sektor inom en bredd av verksamhetsområden för att nå en hållbar utveckling och en god och jämlik hälsa i befolkningen inom ramen för Agenda 2030 och det regionala utvecklingsuppdraget. Region Uppsala har tillsammans med övriga länet ett gemensamt ansvar att värna den idéburna sektorn som en självständig kraft för demokratisk förankring och samhällsutveckling samt medmänsklig tillit. Idéburna organisationers erfarenheter utgör en källa till utveckling av tjänster och innovation som är ett komplement till Region Uppsalas egna åtaganden och ansvar. Dessa erfarenheter och kompetens ska tas tillvara genom dialog och medskapande. Civilsamhällets organisationer har också en betydelsefull roll för att främja en regional kulturutveckling. Principerna för politiken för det civila samhället följs, och samverkan med en mångfald av företrädare för det civila samhällets organisationer bedöms viktig för regionen och ska fortsatt utvecklas.

Mer information

www.regionuppsala.se

Region Värmland

15 Region Värmland

Region Värmland ansvarar för utvecklingsinsatser inom områden som hälso- och sjukvård, tandvård, kollektivtrafik, infrastruktur, näringsliv, arbetsmarknad, jämställdhet, kompetensförsörjning och kultur. Region Värmland ansvarar också för fem av länets sex folkhögskolor.

Stöd till det civila samhället

Inom Region Värmland finns verksamhetsbidrag som ges till idéburna sektorn, dels till funktionsrättsorganisationer, pensionärsorganisationer, idrottsverksamheter, studieförbund, kulturorganisationer och idéburna organisationer. Innan Region Värmland bildades hanterades vissa bidrag av Landstinget i Värmland och vissa av kommunalförbundet Region Värmland. Det finns även medel avsatta till projektbidrag både med utgångspunkt från nuvarande Folkhälsost strategi samt Kulturstrategi. Samtliga medel beslutas av Kultur- och Bildningsnämnden och Regionstyrelsen avgör storlek på medlen.

Samverkan med det civila samhället

Region Värmland har sedan januari 2018 en regional överenskommelse – Överenskommelsen Värmland – för samverkan inom det sociala området mellan Region Värmland och den idéburna sektorn i Värmland. I april 2018 signerades Överenskommelsen Värmland av många regionala idéburna organisationer och idag är det 54 organisationer som signerat, inkl. Länsstyrelsen, avdelningen för social hållbarhet.

Överenskommelsen Värmland har arbetats fram över en längre tid, tillsammans och i process med representanter från den idéburna sektorn, tjänstemän och politiker från dåvarande Landstinget i Värmland numera Region Värmland. Processen leds av processledare, en från offentliga och en från idéburen sektor som Region Värmland finansierar.

Överenskommelsen som plattform och samverkan mellan den idéburna sektorn och Region Värmland, bidrar till att utveckla demokrati och välfärd för invånarna i Värmland. Under framtagandet träffades representanter kontinuerligt för dialog om principer och samverkansformer. Vid regionbildningen inrättades ett råd, Rådet för idéburna organisationer, där ett samverkansavtal togs fram för att tydliggöra samverkansparterna och antalet samverkansråd. Råden genomförs fyra gånger per år och med sju representanter från idéburen sektor, som väljs via det nätverk som bildades i och med Överenskommelsen Värmland blev klar, samt fem politiska representanter från den tre största nämnderna i regionen – Kultur och Bildningsnämnden, Regional Utvecklingsnämnd och Hälso- och Sjukvårdsnämnden samt att regiondirektören deltar.

I processen med framtagandet av Överenskommelsen Värmland, blev det tydligt att det saknades ”en väg in” för den idéburna sektorn i Värmland. Därför startades den idéburna organisationen ”Nätverket Värmlands Idéburna”. Det är styrelsen för Nätverket Värmlands Idéburna som utser representanter till Rådet för idéburna organisationer.

I rådet diskuteras övergripande strategiska frågor gällande sociala välfärden i Värmland och årligen genomförs en konferens alternativt workshop som hanterar aktuell information och samarbetsytor.

I Region Värmland finns ytterligare två råd - Rådet för Funktionsrätt samt Pensionärsrådet. I Rådet för Funktionsrätt representeras Region Värmland av fem ledamöter som väljs ur presidierna i nämnderna. Regiondirektören och funktionsrättsstrategen deltar inom sina uppdrag. Funktionsrätt Värmland är en paraplyorganisation för funktionsrättsorganisationer i Värmland och representeras av sex ledamöter i rådet. Synskadades Riksförbund, SRF Värmland, erbjuds att ingå som adjungerad. Rådet är knutet till Regionstyrelsen med uppgift att skapa dialog och samverkan mellan den politiska ledningen och förtroendevalda i Funktionsrätt Värmland. I rådet behandlas frågor av övergripande och principiell natur och samrådet med Funktionsrätt Värmland är en väsentlig och integrerad del av Region Värmlands ärende- och beslutsprocess.

Utöver samverkansavtalet finns ett kompletterade avtal mellan Funktionsrätt Värmland och hälso- och sjukvården inom Region Värmland som reglerar regionens skyldighet att medverka i utbildning- och informationsinsatser. Pensionärsrådet är ett organ för överläggningar, samråd och ömsesidig information mellan företrädare för pensionärsorganisationerna och Regionstyrelsen. Pensionärsrådet representeras av fem ledamöter från Region Värmland, även dessa väljs ur presidierna i nämnderna och pensionärsorganisationerna representeras av: PRO (Pensionärernas Riksorganisation), SPF (Sveriges Pensionärsförbund), RPG (Riksförbundet Pensionärsgemenskap), SKPF (Sveriges Kommunalpensionärers Förbund).

En samverkansarena med trossamfund finns också och drivs i första hand av Karlstad kommun, tillsammans med Region Värmland och Polismyndigheten i Värmland.

Arenan är till för erfarenhetsutbyte och för att t. ex. diskutera praktiska frågor kring hur man lever tillsammans vad rör till exempel firande av religiösa högtider, fastemånader och skolgång, bönetider på arbetsplatser, språk- och kulturkrockar i vården, bemötande av hatattacker riktade mot religiösa samfund med mera.

Region Värmland ingår även i en samverkan vad det gäller att skapa en mötesplats gällande socialt företagande och innovation tillsammans med bl.a. Innovation Park.

En effekt av Överenskommelsen Värmland är att regionen ser att informationsflödet mellan regionen och idéburen sektor har ökat. Idéburna organisationer kommer i ett tidigt skede in i planerade projekt med mera inom Region Värmlands ansvarsområden och är i dagsläget involverade i den Regionala Utvecklingsstrategin samt framtagandet av exempelvis en ny Folkhälsoplan.

Idéburna organisationer sinsemellan har knutit nya kontakter och uppfattas samverka mer vad det gäller sociala välfärden. En positiv effekt av samverkan med idéburen sektor och trossamfunden är när det gäller kontakter och informationsöverföring gällande Covid-19.

Våren 2018 tecknades det första Idéburna idéburna offentliga partnerskapet (IOP) med EBL- skolan. Därefter har ytterligare ett tecknats med Frykcenter och en riktlinje för idéburet offentligt partnerskap beslutades i den politiska ledningen i juni 2020. Dialog pågår kontinuerligt med den idéburna sektorn och för tillfället förs dialog om ytterligare sju idéburet offentligt partnerskap.

De centrala principerna för politiken

Region Värmland arbetar med de centrala principerna på ett övergripande plan.

Region Värmland arbetar med de centrala principerna på ett övergripande plan. Regionen har sedan 2018 en regional överenskommelse – ”Överenskommelsen Värmland” som vilar på fem av de centrala principerna.

Visionen för den regionala överenskommelsen i Värmland:

Ett Värmland där samverkan och dialog skapar livskraftiga och innovativa samarbeten.

Syfte och mål

Överenskommelsen är en avsiktsförklaring med syftet att möjliggöra långsiktig samverkan som stärker Värmland. Genom Överenskommelsen skapas goda förutsättningar för ett hållbart samhälle som bygger på delaktighet och skapar förtroende och kunskap om varandras uppdrag.

Målet med överenskommelsen är att:

- möta samhällsutmaningar och skapa ett enhetligt förhållningssätt
- gemensamt bidra till en hållbar tillväxt i Värmland
- bidra till en ökad upplevd livskvalité hos invånarna i Värmland
- vara en plattform som möjliggör utveckling och ett professionellt förhållningssätt
- ytterligare öka mångfalden av aktörer inom det sociala området
- stärka den idéburna sektorns roll som en resurs.

Överenskommelsen är en plattform med en värdegrund som vilar på fem principer. Ingången till värdegrunden är Dialog som portalprincip därefter principerna Kvalitet, Mångfald, Självständighet och Öppenhet. Principerna beskriver hur samverkan ska ske och hur det ömsesidiga åtagandet ska fungera. Samverkan ska ge förutsättningar för långsiktighet med en hållbar utveckling som grund. Ett framåtblickande perspektiv återfinns i alla principer och är en förutsättning för att kunna agera vid snabba samhällsförändringar.

Samverkan bygger på en demokratisk grund där människors ideella engagemang tillvaratas. Överenskommelsen värnar om en långsiktig hållbar samhällsnytta och vilar på FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna, de sju diskrimineringsgrunderna och agendan för de globala målen för en hållbar utveckling, Agenda 2030. Årligen arbetas en årsberättelse fram där det tydliggörs vad som genomförts via Överenskommelsen Värmland. Där beskrivs mätbara mål, men framförallt märkbara mål.

De fem principer som överenskommelsen vilar på:

- **Dialog** – dialogen innebär samverkan med ömsesidig respekt och syftar till att öka kunskapen om varandras organisationer och unika verksamheter. Dialogen stödjer utvecklingen av samspel i befintliga och nya former att organisera sig.
- **Kvalitet** – all verksamhet, oavsett vem som utför den, ska vara tillgänglig, hålla god kvalitet och gå att följa upp.
- **Mångfald** – mångfald innebär ett inkluderande perspektiv där olika utförare välkomnas för en bred samverkan. Ett växande utbud av aktörer möjliggör olika lösningar på samhällets utmaningar och fler hållbara initiativ.
- **Självständighet** – Region Värmland och den idéburna sektorn formulerar sina specifika åtaganden utifrån uppdrag, egen identitet och värdegrund.
- **Öppenhet** – är en förutsättning för ömsesidigt förtroende och bygger på viljan till öppenhet. Öppen och tillgänglig information är grunden för en god samverkan och för att skapa förtroende.

Mer information

<https://www.regionvarmland.se>

Region Västerbotten

16 Region Västerbotten

Region Västerbotten ansvarar för olika samhällsfunktioner, i första hand inom hälso- och sjukvård, lokal och kollektivtrafik, kultur, regionalt tillväxtarbete och planering av regional infrastruktur. Regionen samarbetar med alla 15 kommuner i länet.

Stöd till det civila samhället

Region Västerbotten fördelar statsbidrag för samiska, finska och meänkieli. Regionen ska skydda och främja deras språk och kultur, särskilt barn och ungdomars språk och kultur. De tre nationella minoriteterna kan ansöka om bidrag till insatser som främjar deras språk och kultur. Ansökan ska innehålla information om vem som söker bidrag, vad bidraget ska användas till, att det går till verksamhet inom Västerbottens län, budget för genomförandet, om man ansöker om stöd från något annat ställe och underskrift. Vid frågor, kontakta regionen via regionens allmänna mailadress eller via telefon.

Region Västerbotten ger stöd till länets funktionshinderorganisationer. Bidraget ska främja det ideella arbetet som sker inom länets funktionshinderorganisationer, med mål att nå internationella, nationella och regionala mål inom det funktionshinderpolitiska arbetet. Det är ett organisationsbidrag som är fördelat på fyra poster: grundbidrag, medlemsbidrag, samverkansbidrag och samordningsbidrag med olika krav för att få del av respektive post. Föreningar kan därmed få medel både i och för att samverka med andra organisationer. Medlen kan exempelvis användas till fortlöpande verksamhet, styrelsearbete, utbildningar, interna aktiviteter för medlemmarna, samverkan inom funktionsnedsättningsrörelsen och projekt.

Regionen fördelar två typer av bidrag som riktar sig till ungdomar. Dels bidrag till ungdomsdistriktsorganisationer, dels det som kallas ungdomsbidrag. Bidraget till ungdomsdistriktsorganisationer ska användas till kvalitets- och utvecklingsarbete inklusive ledarutbildning och till att underlätta samordning, kontakt och information lokalavdelningarna emellan. Det består av ett grundbidrag och ett medlemsbidrag som baseras på antal medlemmar.

Ungdomsbidragen finns i tre olika former som föreningar kan söka som aktivitetsbidrag.

Trio är ett bidrag för att stödja samverkan mellan ungdomar, kulturproducenter och kulturkonsulenter. Målsättningen är att öka kontaktytorna kring ung kultur i länet. Unga arrangörer är ett bidrag för ungdomar mellan 13-25 år och

kan sökas för kostnader för kulturarrangemang som riktar sig till unga i länet. Utvecklingsbidrag kan sökas av ungdomsorganisationer, ungdomsföreningar, ungdomsgrupper med flera för att, som namnet indikerar, utveckla verksamheten. Det kan inte sökas för ordinarie verksamhet.

Regionen stödjer **pensionärsdistriktorganisationer** med årliga organisationsbidrag. Bidraget ska användas till utvecklings- och folkhälsoarbete, samordning samt till utbildning av organisatörer och förtroendevalda inom organisationerna. Bidraget baseras på antal medlemmar och lokalavdelningar.

Regionen har fram till 2019 fördelat **folkhälsobidrag**. Bidraget gick till att stödja och stimulera frivilliga organisationer som bedrev arbete som förstärkte och/eller kompletterade regionens mål och verksamhet inom folkhälsoområdet. Föreningar har beviljats bidrag för genomförande av olika folkhälsöhöjande insatser, exempelvis utbildningsinsatser via diabetesskola, ökad fysisk aktivitet, insatser och aktiviteter för att förbättra den psykiska hälsan. Bidraget pausades 2020 för att invänta en översyn av bidragsstrukturen i regionen. Folkhälsobidrag kommer att kunna sökas igen i början av 2021.

Samverkan med det civila samhället

Regionen har många kontaktytor med civilsamhället. Regionen har strukturerade samråd med de nationella minoriteterna. Ofta sker samråden med representanter från föreningar i länet. Vissa samråd är öppna för medborgare från en nationell minoritetsgrupp/er vilket regionen offentliggör genom annonsering i dagspressen. Sammanträdesanteckningar förs vid samråden. Mål och riktlinjer för det nationella minoritetsarbetet i Region Västerbotten har sammanställts utifrån de samråd som ägt rum. Mål och riktlinjerna kommer att revideras vid behov. Regionen strävar efter att ha samråd med fler samiska, sverigefinska och tornedalska ungdomar.

Regionen har även strukturerade samråd med representanter från funktionshinderorganisationer på länsnivå. Samrådet är ett rådgivande organ och basen för funktionshinderorganisationer samverkan med regionens politiker. I samrådet ska samtliga frågor som rör Region Västerbotten vara möjliga att aktualisera. Samrådet ska verka för och medverka till att målen i regionens funktionshinderpolitiska program uppnås samt i övrigt behandla frågor av funktionshinderpolitiskt intresse. Regionen har även dialogmöten med funktionshinderorganisationer på lokal nivå.

Regionpensionärsrådet är ett organ för rådgivning, samråd och ömsesidig information mellan pensionärernas organisationer och Region Västerbotten. Regionpensionärsrådet ska verka för informationsutbyte och kunskapsinhämtning och är inte något beslutande organ. Region Västerbotten har även dialogmöten med pensionärsföreningar på lokal nivå.

Förtroendevalda deltar också i kommunernas folkhälsoråd. I folkhälsoråden deltar föreningar från civilsamhället som arbetar med folkhälsa lokalt i respektive kommun. Vid regionens samverkan med det civila samhället strävar regionen att samverka utifrån de sex principerna.

Mer information

<https://www.regionvasterbotten.se/>

Region Västernorrland

17 Region Västernorrland

Region Västernorrland arbetar främst med hälso- och sjukvård och regional utveckling. Region Västernorrland ansvarar för att det finns bra sjukvård för alla, och att ge förutsättningar för en god hälsa för alla invånare i Västernorrland. Region Västernorrland arbetar med tillväxt, utbildning, kultur och forskning.

Stöd till det civila samhället

Region Västernorrland ger stöd till:

- kulturområdet
- konstområdet
- kultursamverkansmodellen
- intresseorganisationer såsom kvinnoorganisationer, pensionärsorganisationer, ungdomsorganisationer och ungdomspolitik
- funktionsnedsättnings organisationer
- studieförbund
- folkhögskolor
- stipendier.

Regionen kan också välja att delta genom samarrangemang med civila samhället i aktiviteter eller evenemang som bidrar till att uppfylla regionplan, kulturplan eller andra styrdokument.

Samverkan med det civila samhället

Samråd, samverkan och samverkansorgan

Region Västernorrland har kontakt och samverkan med civilsamhället på olika plan. Region Västernorrland har bland annat ett pensionärsråd (Regionala pensionärsrådet) och tillgänglighetsråd (HälsamY) som agerar sakkunniga till regionens beredning för medborgardialog i frågor som rör äldre och funktionsnedsatta. Dessa grupperingar har sammanträden minst fyra gånger per år. Regionen samråder även med länets nationella minoriteter minst 1-2 gånger/år. I de olika förvaltningarna förekommer även fokusgrupper där t. ex. olika patientföreningar ingår.

Region Västernorrland bjuder årligen in de verksamheter och organisationer som tar emot stöd till dialog. Vid träffarna processas aktuella frågeställningar samt aktiviteter och utvecklingsarbete.

För verksamheter med större regionalt anslag tas uppdrag och prioriteringar fram och följs upp årligen i formaliserade samråd. Verksamheter inom kultursamverkansmodellen redovisar de regionala uppdragen i särskild ordning.

Regionen har även en representant i Västernorrlands hembygdsråd och har vid flertalet tillfällen deltagit vid Amatörteatrarnas riksförbund och Ideell kulturallians årliga regionala träffar. Regionen har sedan flera år tillbaka en ABM⁵-samverkan tillsammans med Regionbiblioteket, Västernorrlands museum samt Riksarkivet/Landsarkivet Härnösand. Inom samverkan finns en arbetsgrupp som verkar för att stötta, sprida kunskap och verka för erfarenhetsutbyte mellan stora och små aktörer inom kulturarvsområdet i länet.

Regionen arrangerar regelbundet olika mötesplatser för civila samhället, som till exempel Kulturting i samarbete med Region Jämtland Härjedalen och Mittnordiska kulturdagarna i samarbete med övriga mittnordiska regioner. Kunskapsdagar och seminarier inom olika ämnesområden är emellanåt öppna för civilsamhällets aktörer, som workshops för konstföreningar samt inspirationsdagen "Läsa högt" som arrangeras i samarbete med Studieförbundet Vuxenskolan.

Utifrån aktuella teman och fokusområden hålls vissa år dialoger med representanter för civilsamhällets aktörer inom olika intresseområden. I och med ett kulturpolitiskt positionspapper och en överenskommelse inom de fyra nordligaste länen har till exempel arbete med urfolket samerna och deras kultur lyfts som ett prioriterat område under aktuell mandatperiod.

Vid framtagande av vissa regionövergripande styrdokument så bjuds ofta representanter från civilsamhället in att komma med inspel, några exempel på det är vår nya regionala utvecklingsstrategi och vår strategi för medborgardialog. När den nuvarande kulturplanen togs fram hölls samråd med de grupper som nämnts ovan (inklusive Medelpad och Ångermanlands hemslöjdsföreningar

⁵ABM: Arkiv, bibliotek och museer.

samt Medelpads fornminnesförening). Även i andra arbeten bjuds representer in för samverkan, ex. kopplat till regionens folkhälsoavdelning. RFSL Västernorrland har bl.a. genomfört hbtq-utbildningar och varit med i planering av kommande hbtq-certifieringar.

Regionen har även en lokal överenskommelse med civilsamhället som heter Länsöverenskommelsen Västernorrland. Den togs fram av parter från civilsamhället med stöd och samverkan från Region Västernorrland. De aktörer från civilsamhället som har undertecknat överenskommelsen utsåg sedan en arbetsgrupp som regionen samråder med. Arbetsformerna för detta arbete är under revidering, då det inte fungerat optimalt. På två av regionens sjukhus har de även en samverkan med Röda Korset som har sjukhusvårdar på dessa sjukhus.

Stärka förutsättningar för socialt företagande och samhällsentreprenörskap i Västernorrland

Via Tillväxtverket så driver Region Västernorrland ett projekt som syftar till att stärka förutsättningarna för socialt företagande och samhällsentreprenörskap i Västernorrland. Det syftar vidare till att genom samverkan utveckla marknaden för dessa och stärka stödsystemet för denna typ av företag och initiativ. Projektet vill också öka kunskapen om företagen, dess resultat och effekter.

En del i projektet är även att se över regionens interna återbrukssystem av kontorsmöbler. Just nu håller ett underlag på att tas fram av Sweco, som visar förutsättningarna att införa ett återbrukssystem för att i högre grad ställa om till mer cirkulär hantering av befintliga kontorsmöbler. I underlaget har Sweco fått i uppdrag att föreslå delar i återbrukssystemet som skulle kunna hanteras av sociala företag.

Under projekttiden har en kontinuerlig dialog ägt rum med främst Skoopi Västernorrland och arbetsintegrerade företag i Sundsvall. Diskussion har förts om möjligheterna att starta ett säljbolag liknande Social trade i Göteborg. Skoopi har fått i uppdrag att undersöka vilken form ett liknande säljbolag skulle drivas, i vilken organisationsform, vilka sociala företag som vill ingå, långsiktig drift med mera. Andra idéburna aktörer har även tidigare fått till uppdrag att utreda olika saker eller agera sakkunnig åt regionen, t. ex. Companion.

Idéburna och upphandling

Under våren reviderades regionens policy för upphandling och inköp, som påverkar särskilt idéburna aktörer. Regionen vill skapa förutsättningar för idéburna aktörers möjlighet att delta i offentliga upphandlingar.

” *Regionen
arrangerar regelbundet
olika mötesplatser för
civila samhället.*

”

De centrala principerna för politiken

Regionen har skrivit in dem i de nya riktlinjerna ”Riktlinjer för stöd till det civila samhället – föreningar, organisationer och studieförbund” för att göra principerna tydliga för de som söker stöd hos Region Västernorrland.

Regionen har även en egen överenskommelse som nämnt tidigare, Länsöverenskommelsen Västernorrland. Även den har ett antal principer som utformats tillsammans med civilsamhället.

Mer information

<https://www.rvn.se>

Region Västmanland

18 Region Västmanland

Region Västmanland fördelar stöd och samverkar med det civila samhället i regionen. Regionen har en Kultur och folkbildningsnämnd som hanterar dessa frågor. Regionen har även en politisk samverkansgrupp, Kultur och idrott med politiker från regionen och samtliga tio kommuner i länet. Civilsamhället hanteras inom Verksamheten Kultur- och ideell sektor som ingår i den Regionala utvecklingsförvaltningen.

Civilsamhället är en förutsättning för ett levande samhälle. Både föreningsliv, lösa nätverk och enskilda eldsjälar är viktiga aktörer i länet. Det ideella arrangörskapet bidrar med ökade möjligheter till kulturupplevelser och eget skapande.

Stöd till det civila samhället

Region Västmanland fördelar årligen stöd till regionala organisationer som har medlemmar och verksamhet i Västmanlands län. Funktionsrättsorganisationer, ungdomsorganisationer, pensionärsorganisationer, idrottsrörelsen, kulturföreningar och övriga ideella föreningar får stöd av regionen. Regionen fördelar även stöd till det fria kulturlivet via kulturprojekt.

Regionen Västmanland har en flerårig överenskommelse med Västmanlands länsbildningsförbund som är ett regionalt samarbetsorgan för folkbildningen i Västmanland. Medlemmar är studieförbundens distriktsorganisationer och folkhögskolorna i länet. De centrala arbetsuppgifterna är samråd och samverkan samt information och demokratiska processer. Förbundet fördelar och sammanställer regionsanslaget utifrån politiskt beslutad fördelningsmodell.

Regionen har ett digitalt ansökningssystem där föreningar och ideella aktörer ansöker och redovisar bidrag och stöd. Detta bedömer regionen skapar en bättre struktur kring handläggning av bidrag och stöd.

Samverkan med det civila samhället

Region Västmanland har många kontakter med det civila samhället och har dialog med olika aktörer inom olika frågor under året. I Regionens regionala kulturplan framgår ett utvecklingsområde, Region Västmanland ska främja kompetensutveckling och skapa plattformar för erfarenhetsutbyte och en kontinuerlig dialog med civilsamhällets organisationer.

Arrangörer är viktiga för den kulturella infrastrukturen i hela länet. Regionen arbetar med att utveckla infrastrukturen för arrangörer i länet genom kompetenshöjande insatser samt exempelvis genom att kartlägga lokaler tillgängliga

” *Civilsamhället är
en förutsättning för ett
levande samhälle.*

”

för arrangemang. Detta sker genom samordning och samverkan mellan olika arrangörer i länet, bland annat sker samordning av kulturstöd till arrangörer av med ett arrangörsnätverk som referensgrupp.

Region Västmanland diskuterar frågor kring civilsamhället i Kultur och folkbildningsnämnden, i den politiska samverkansgruppen Kultur och idrott samt i det regionala Kultur och fritidschefsnätverk som regionen driver. Regionen har fleråriga överenskommelser med olika typer av samverkansorganisationer.

Regionen har uppdrag utifrån Regionplanen och den Regionala kulturplanen att slutföra arbetet med en regional överenskommelse (RÖK) mellan det offentliga och civilsamhället i Västmanland.

Regionen arbetar också med att ta fram ett regionalt idrottspolitiskt program i samverkan med RF-SISU Västmanland, kommuner och idrottsrörelsen.

De centrala principerna för politiken

Region Västmanland kommer i arbetet med att ta fram en regional överenskommelse (RÖK) utgå från de sex centrala principerna för politiken dvs dialog, mångfald, självständighet och oberoende, öppenhet och insyn, kvalitet samt långsiktighet. Redan idag bygger regionens regelverk på dessa principer, men det kommer att kunna tydliggöras i en regional överenskommelse (RÖK). Självständighet och oberoende, dialog, kvalitet, långsiktighet, öppenhet och insyn, samt mångfald.

Mer information

<https://regionvastmanland.se>

Västra Götalands- regionen

19 Västra Götalandsregionen

Västra Götalandsregionen ansvarar för hälso- och sjukvård, kultur, kollektivtrafik och regional utveckling i Västra Götaland. Västra Götalandsregionens ekonomiska stöd till det civila samhället ska bidra till att uppfylla Västra Götalandsregionens vision ”Det goda livet”.

Stöd till det civila samhället

Västra Götalandsregionen har uppdraget att utveckla Västra Götaland i samverkan och stöd med flera aktörer bland annat civilsamhälles organisationer. Regionen har olika roller inom området regional utveckling. En roll är att fördela projektstöd, organisationsstöd och verksamhetsstöd till olika aktörer t.ex civilsamhälles organisationer som vill vara med att bidra till att nå gemensamma mål för en ekonomisk, miljömässig och social långsiktig hållbar utveckling i Västra Götaland. Förutom regional utveckling är det främst kultur som hanterar ekonomiska stöd till det civila samhället. Stöden är:

- företagsfinansiering
- kulturstöd och stipendier
- organisationsstöd till bland andra pensionärsorganisationer ungdomsorganisationer och politiska ungdomsförbund
- EU-program
- projektstöd med folkhälsoinriktning och
- organisationsstöd och verksamhetsstöd till organisationer som arbetar för att främja mänskliga rättigheter för barn, nationella minoriteter, hbtq-personer och personer med funktionsnedsättning.

Västra Götalandsregionens kulturnämnd har Sveriges största regionala kulturbudget om drygt 1,5 miljarder kronor och fördelar regelbaserade stöd till pensionärsorganisationer, politiska ungdomsförbund och ungdomsorganisationer. Kulturnämnden fördelar också en mängd stöd till stora och små organisationer, från hembygdsrörelsen till fria teatergrupper och museistiftelser.

” I Västra
Götalandsregionen
finns en beredning
för mänskliga
rättigheter som ska
stödja regionstyrelsen
i dess långsiktiga och
strategiska arbete.

”

Samverkan med det civila samhället

Regionens nämnder, styrelser och beredningar samverkar med det civila samhället på många olika sätt. Hur dialogen ser ut beror ofta på den ekonomiska stödformen. Samverkan med civila samhället sker kontinuerligt och kan handla om både utvecklings- och uppföljningsfrågor. Inom ramen för Västra Götalandsregionens arbete med Överenskommelsen med det civila samhället, arbetet med platsutveckling och Idéburet offentligt partnerskap samverkar regionen med ett 100-tal föreningar.

I Västra Götalandsregionen finns en beredning för mänskliga rättigheter som ska stödja regionstyrelsen i dess långsiktiga och strategiska arbete med mänskliga rättigheter. En del av beredningens arbete är att samråda med det civila samhället. Idag finns samråd för barnrätt, funktionshinder, hbtq-frågor, mänskliga rättigheter och nationella minoriteter. Enligt riktlinjerna är samråden i första hand ämnade att nå organisationer som organiserar eller företräder grupper av rättighetsbärare vars mänskliga rättigheter riskerar att kränkas och där samhällets skydd är som svagast. Idag finns representanter för nära 50 föreningar fördelade på de fem samråden. Andra forum för samverkan/dialog är genom pensionärs- och funktionshindersråd.

De centrala principerna för politiken

Västra Götalandsregionens policy om ekonomiska stöd till det civila samhället ansluter till den nationella politiken för det civila samhället som anger att målen för politiken ska följas upp utifrån principerna om självständighet och oberoende, dialog, kvalitet, långsiktighet, öppenhet och insyn samt mångfald. De sex principerna utgör också underlag till hur Västra Götalandsregionen arbetar med sin egen politik gällande det civila samhället. Det innebär att de sex principerna hanteras i dialoger, rapporter och i viss mån i uppföljningsarbetet.

Beredningen för mänskliga rättigheter följer upp sitt samrådsarbete varje år. Samråden har även studerats i forskningsrapporten ”Invånardialogens roll och former – Västra Götalandsregionens samråd med det civila samhället”. Uppföljning av verksamhetsstöd för mänskliga rättigheter sker både genom dialogmöten och årliga redovisningar.

Mer information

Läs mer under regional utveckling och kultur om att söka stöd:

<https://www.vgregion.se>

Region Örebro län

20 Region Örebro län

På den politiska nivån ligger civilsamhällsfrågorna hos kulturnämnden och frågor om socialt företagande hos regional tillväxtnämnd. På tjänstemannanivå finns frågorna inom förvaltningen Regional utveckling framförallt inom området Kultur och ideell sektor. Samtidigt finns en bredd när det gäller sakområden som civilsamhällsorganisationer och sociala företag arbetar med. Därför har regionen på förvaltningen Regional utveckling organiserat en förvaltningsövergripande arbetsgrupp för frågor om civilsamhälle och social ekonomi för att bättre inkludera civilsamhällsfrågor inom olika sakområden inom regional utveckling.

Styrdokument för civilsamhällsfrågor är den regionala utvecklingsstrategin (2018–2030) och den tillhörande handlingsplanen för civilsamhälle och social ekonomi (2018–2021). I den regionala utvecklingsstrategin finns frågorna framförallt inom det prioriterade området Social sammanhållning och demokrati, som är ett av tio prioriterade områden. Strategiska inriktningar här är att:

- skapa förutsättningar för ett starkt civilsamhälle och en stark folkbildning som bidrar till demokrati och social sammanhållning
- stärka den sociala ekonomin genom ökat fokus på arbetsintegrerade sociala företag och socialt ansvarsfull upphandling.

Stöd till civilsamhället

Region Örebro län arbetar för att öka deltagandet och inflytandet av civilsamhälle och social ekonomi i det regionala utveckling- och tillväxtarbetet. Föreningar, stiftelser och sociala företag har viktiga roller för utvecklingen i hela länet. Därför vill Region Örebro län skapa långsiktiga förutsättningar för civilsamhället och den sociala ekonomin. Regionen försöker göra det genom att öka kunskapen om upphandling med social hänsyn, genom att samla in relevant statistik om civilsamhället och den sociala ekonomins omfattning och utbredning.

Region Örebro län har ett övergripande ansvar för att skapa, stärka och samordna satsningar av nätverk och mötesplatser för frågor om civilsamhälle och social ekonomi i hela länet. Regionen fördelar föreningsbidrag till länsorganisationer och ansvarar för en regional utlysning av medel till sociala innovationer. Region Örebro län samordnar Partnerskapet för sociala innovationer där 40 organisationer från offentlig verksamhet och civilsamhälle medverkar. Regionen arbetar också nationellt och europeiskt inom olika nätverk. Region Örebro deltar som partner eller är initiativtagare till projekt inom området. Föreningsliv ger människor gemenskap, engagemang och skapar mening i vardagen. Ett starkt civilsamhälle i Örebro län bidrar till den demokratiska utvecklingen där specifika intressen kan drivas. Föreningar är självständiga aktörer, som kompletterar offentliga och privata aktörer. Utifrån detta är det viktigt för Region Örebro län att skapa förutsättningar för ett starkt civilsamhälle, detta görs genom olika stöd och bidrag.

Region Örebro län stödjer ett brett föreningsliv. För år 2020 fördelades Region Örebro läns föreningsstöd till närmare 100 föreningar, organisationer och studieförbund. Inom föreningsstödet ryms länsidrottsförbunden, ungdomsorganisationer, politiska ungdomsförbund, kulturföreningar, sociala stödorganisationer, andra föreningar med regional verksamhet som bland annat pensionärsföreningar, trafiksäkerhetsföreningar, lokalhållande föreningar, föreningar för nationella minoriteter samt studieförbunden. Region Örebro län stödjer även civilsamhället genom utvecklingsmedel inom kultur och sociala innovationer.

Samverkan med det civila samhället

Exempel på Region Örebro läns samverkan med civilsamhällsorganisationer:

- Partnerskapet för sociala innovationer, träffas fyra gånger per år. Ett arbetsutskott träffas var tredje vecka. I samband med stormöten hålls workshops och olika dialogmetoder används.
- Partnerskapet för regionala utvecklingsstrategin, här ingår RF-SISU Örebro län och Örebro läns bildningsförbund som representant för civilsamhället.
- Överenskommelse om god, jämlik och jämställd hälsa, med länets kommuner, Örebro läns bildningsförbund och RF-SISU Örebro län.
- Europeiska nätverket REVES, för offentliga organisationer som arbetar med civilsamhälle samt civilsamhällsorganisationer. Region Örebro län var med och startade nätverket, och har nu en styrelseplats. För regional eller kommunal medverkan behövs alltid att man deltar tillsammans med en civilsamhällsorganisation. Stiftelsen Activa är regional partner.
- I regionens olika projekt om civilsamhälle/social ekonomi samverkar Region Örebro län med andra aktörer, exempelvis Coompanion. Coompanion har även en grundfinansiering från Region Örebro län.
- Dialogträffar med föreningar som får regionalt föreningsstöd. Träffarna hålls en gång per år utifrån olika aktuella teman.

Mer information

<https://www.regionorebrolan.se>

Region Östergötland

21 Region Östergötland

Region Östergötland betraktar det civila samhället och den sociala ekonomin i Östergötland som en betydelsefull del av Östergötlands arbete för en god folkhälsa, en hållbar samhällsutveckling och ett demokratiskt samhälle. Region Östergötland är medlem i det europeiska nätverket REVES¹ vilket ger möjligheter till internationellt erfarenhetsutbyte och omvärldsbevakning. Regionen är även medlem i Svenska Healty Cities nätverket som är en del av ett större nätverk inom World Health Organisation (WHO), där kunskap och erfarenhetsutbyte sker både nationellt och internationellt i frågor som berör samverkan, styrning och ledning samt samhällsplanering med målet en jämlik hälsa.

Stöd till det civila samhället

Civilsamhällesorganisationer som får bidrag från regionen ska vila på en demokratisk grund och ge goda förutsättningar för insyn och inflytande. Civilsamhällesorganisationerna behöver främja möjligheter för alla att delta oavsett fysiska, sociala eller psykiska funktionsnedsättningar.

Region Östergötlands ger i nuläget bidrag till 60 föreningar inom hälso- och sjukvårdsområdet. För att få bidrag måste en förening verka inom hela Östergötland. Målet är att stödja föreningar så att de självständiga och mer kontinuitet skapar miljöer där medlemmars aktiviteter både bidrar till jämlik hälsa och stärker ett medborgligt engagemang. Både inom hälso- och sjukvård och inom regional utveckling, ges bidrag till barn- och ungdomsorganisationer på distrikts- och länsnivå. Det finns även ett projektbidrag som föreningar, kommuner och andra organisationer kan söka inom natur och friluftsliv.

Civilsamhällets aktörer inom kulturområdet kan söka kulturbidrag inom ramen för kultursamverkansmodellen. 350 olika evenemang sprider årligen professionell kultur i länet via regionalt arrangörsstöd till ideella verksamheter. Varje vår utlyser även regionen bidrag för utveckling av kulturområdena film, scenkonst samt bild och form, här finns både enskilda aktörer och civilsamhällets organisationer som sökande. Stöd ges även till dansföreställningar via dansarrangörsnätverket DansARR Öst.

¹(<http://www.revesnetwork.eu/>)

Samverkan med det civila samhället

Regionen samverkar med civilsamhället på flera olika sätt bland annat genom samverkansråd, regionala uppdrag, idéburna offentliga partnerskap (IOP) och avtal.

Samverkansråd inkluderar personer från regionen, kommuner och civilsamhällets organisationer. I dagsläget finns ett funktionshinderråd, ett pensionärsråd, ett natur- och friluftsråd och ett skärgårdsråd. En samverkansgrupp används av regionens Tandvårdsenhet för uppföljning och utveckling av tandvårdsfrågor i regionen.

Regionen ger uppdrag till civilsamhällesorganisationer på olika sätt för att med egen kunskap bidra till regionala mål. Regionen har ett samordningsuppdrag där flera prioriterade civilsamhällesorganisationer har olika uppdrag. Rikstestern Östergötland har till exempel uppdrag att bedriva ett utvecklingsarbete kring arrangörskap och stöttar därigenom alla ideellt drivna teaterföreningar som finns i tolv av länets tretton kommuner. Med Bygdegårdsdistriktet och Östergötlands hembygdsförbund har uppdragsöverenskommelser beslutats och dessutom sker dialog med och fördelas ekonomiskt stöd till länets konstrundor och konstföreningar. Bildningsförbundet samt Östergötlands idrottsförbund erhåller uppdrag som innebär att de i sin tur fördelar bidrag till studieförbund och idrottsföreningar.

Regionen har också andra uppdragsformer där olika civilsamhällesorganisationer är utförare. Exempelvis beskriver regionen att de fördelar ett friluftsuppdrag där skötselorganisationer via kommunerna ansvarar för underhållet på Östgötaleden. Regionen fördelar också stöd till organisationer som arbetar inom fältet socialt företagande. Här arbetar regionen tillsammans med Coompanion Östergötland, som har en stödjande roll.

Avtal – Regioner tecknar avtal med olika organisationer för att utföra mer specifik verksamhet. Exempelvis har regionen avtal med kulturutövare gällande kultur för äldre med verksamhet inom äldreomsorgen och avtal med olika pensionärsföreningar.

Idéburna offentliga partnerskap (IOP) – regionen har även tre idéburna offentliga partnerskap (IOP). Värdegrunden i partnerskapen utgår från den regionala överenskommelsen. Det första tecknades 2017 med Linköpings Stadsmission om Stadsmissionshälsan. Målgrupp för överenskommelsen är utsatta EU-medborgare samt papperslösa. Regioner har även sedan 1 januari 2020 en

överenskommelse om IOP med Novahuset, en ideell förening som arbetar mot sexuella övergrepp. Föreningen är främst verksam i Östergötland, men agerar även som råd och stöd på nationell nivå. Det tredje tecknades med föreningen Funktionsrätt och ger stöd till brukare som besöker universitetssjukhuset i Linköping.

De centrala principerna för politiken

Region Östergötland har en regional överenskommelse sedan 2018 som har tagits fram i en process mellan Region Östergötland och idéburen sektor i Östergötland. I dagsläget har 43 idéburna organisationer undertecknat den regionala överenskommelsen. Överenskommelsen bygger på sju principer. Dessa är självständighet och jämbördighet, dialog och information, kvalitet och utvärdering, långsiktighet, öppenhet, mångfald och innovation. Den regionala överenskommelsen har en koppling till dokumentet ”Europeiska koden för idéburna organisationers medverkan i beslutsprocessen²” samt de sex nationella principerna för politiken för det civila samhället.

Syftet med den regionala överenskommelsen i Östergötland är bland annat att skapa en utökad dialog mellan de idéburna organisationerna och Region Östergötland för att tillsammans hitta lösningar på samhällsutmaningar och för att underlätta samverkan mellan det offentliga och idéburna organisationer. I Östergötland har den politiska nivån en roll i den regionala överenskommelsen där regionstyrelsen, hälso- och sjukvårdsnämnden, regional utvecklingsnämnden och trafik- och samhällsplaneringsnämnden beskrivs arbeta aktivt med överenskommelsen med ambitionen att överenskommelsens aktiviteter ska bidra till goda livsvillkor och jämlik hälsa.

Mer information

<https://www.regionostergotland.se/>

²Koden (Europeisk kod för idéburna organisationers medverkan i beslutsprocessen), Europarådets INGO-konferens CONF/PLE(2009) CODE1.

HOS OSS VÄXER KUNSKAP FRAM

På Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor är ungas villkor och civilsamhällets förutsättningar i fokus. Här växer kunskap fram som beslutsfattare använder när de prioriterar insatser för unga och för civilsamhället. Vi sprider kunskapen i mötet med människor, på såväl nationell som europeisk nivå. Vi fördelar också statsbidrag som ger små och stora organisationer möjlighet att genomföra sin verksamhet. Det ger också unga möjlighet att arbeta som volontär, studera eller praktisera i ett annat europeiskt land.

© Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor 2021

ISBN: 978-91-89027-26-8

Uppdragsledare: Omar Nur

Text: regionernas egna texter

Grafisk form: Länge Leve Kommunikation

Distribution: MUCF

www.mucf.se